

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39/08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., smrtnice, poroke, poslane, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 ltr.

STEV. 32.

V GORICI, ČETRTEK 31. OKTOBRA 1929.

LETO I.

Tedenski koledarček.

1. novembra, petek: Praznik vseh svetnikov. — 2., sobota: Spomin vernih duš. — 3., nedelja: 24. pobinkoštna nedelja. Zahvalna. Viktorin, škof. — 4., ponedeljek: Karel Boromej, škof; Vital. — 5., torek: Caharija in Elizabet. — 6., sredo: Lenart (Lenko), opat. — 7., četrtek: Janez Gabriel Perb., mučenec; Engelbert, škof.

V petek 1. novembra je mlaj; sneg in dež.

Novice.

Prestolonaslednik se je zaročil.

Že dolgo se je govorilo v poučenih krogih in tudi časopisje je o tem ponovno pisalo, da se bo prestolonaslednik Humbert zaročil in poročil z belgijsko kraljico Marijo Josè. Vendar je bila vsa javnost radostno presenečena, ko je zadnji četrtek časopisje priobčilo uradno poročilo o zaroki in z iskrenim veseljem pozdravilo tesno združenje italijanske in belgijske vladarske hiše. Ko je dospel kraljevič Humbert v Bruselj, je bil zelo slovesno sprejet. Ko se je potem bliskovito raznesla vest o njegovi zaroki, se je belgijska prestolnica okitila in je na vse mogoče načine skušala dokazati mlademu paru svojo ljubav in vdanost. Kraljevič Humbert ima sedaj 25 let, njegova visoka zaročenka pa 23. Kralju, kraljici in prestolonasledniku so ob tej priliki došle nebrojne čestitke od vseh strani države in iz inozemstva. Sv. oče, kateremu je kralj v posebni brzojavki naznanil zaroko, se je brzojavno zahvalil za veselo vest ter je zaročencema in njunim staršem podelil apostolski blagoslov.

Svečanosti v proslavo veselega dogodka so bile v polnem teku, radostno razpoloženje je kipelo in bučalo, ko je v to neskaljeno srečo počil strel in pretresel ne le obe prizadeti državi, temveč svetovno javnost.

Atentat na kraljeviča Humberta.

V četrtek 24. oktobra se je prestolonaslednik kraljevič Humbert, obdan od sijajnega spremstva, podal na grob belgijskega neznanega vojaka, da položi nanj venec. Ko je izstopil iz avtomobila, je počil strel. Milanski dijak De Rosa, ki je bival zadnje čase v Franciji, je oddal na prestolonaslednika en strel, potem ga je množica zgrabila. Strel ni zadel in prestolonaslednik je med viharjimi pozdravi zdrav korakal dalje.

Atentat je vzbudil v vseh krogih Italije in inozemstva hud odpor in ostre obsodbe. Pri tej priliki se je spet pokazalo, da nasilja ne žanjejo uspehov, posebno če so namerjena proti tako plemeniti in visoki osebnosti kot

je kraljevič Humbert, ki se je tudi našemu ljudstvu ob nedavnem obisku srčno priljubil.

Ko se je razvedla vest, da je princ rešen, so po mestih in vaseh zavihrale zastave. Goriški nadškof in tržaški škof sta v stolnicah opravila slovesno zahvalno službo božjo.

Kraljevičeva zahvala.

Goriški župan je poslal na kraljev in kraljevičev dvor čestitke k srečni princevi rešitvi. Z dvora so se tako zahvalili.

»Nj. V. kralj se Vam iskreno zahvaljuje za voščila in tolmačenje čustev v imenu meščanstva.«

General Assinari di Bonezzo.

Kraljevičev pobočnik general Clerici pa je brzojavil županu:

»Visočanstvo princ se toplo zahvaljuje ljudstvu za ljubezniva voščila.«

Bravcem.

Našega precej obširnega odgovora na Poslano g. Cacceseja radi pomanjkanja prostora v tej številki nismo mogli priobčiti. Bravci naj potrpe do prihodnjic.

Za moderne romarje.

Govori se za trdno, da bodo speljali iz Solkana na Sv. goro vzpenjačo. Nič več se ne bo torej treba potiti v kreber. Kljub temu bodo pa pravi romarji dali raje malce pokore in se do vrha spotili, kakor da bi hodili po izletniško na sveti kraj prodajati zijala.

Zopet protifašisti.

Iz Luksenburga brzojavljajo, da so tam zopet napadli dva italijanska delavca. Eden je dobil kroglo v hrbtnico in se bori s smrtjo. V Nizzi so pa položili bombo v restavracijo nekega Italijana. K sreči se ni razpočila.

Zimski pozdrav.

Preteklo nedeljo je zima prvič pokazala svojo ostrost. Naši hribi, celo Čaven, so že dobili tanko odejo. Po tržaški okolici in v mestu pa je že burja malce pokazala kaj zna. Bržko ne se niso motili oni, ki so prerokovali hudo zimo.

Praznovanje sedme obletnice.

Zadnjo nedeljo se je po vsej državi slovesno praznovala sedma obletnica pohoda na Rim. Obenem je bilo ta dan odprtjenih skoro 10.000 javnih naprav, ki so bile izvršene v min. sedmem letu in so stale 4 milijarde lir. V vseh glavnih mestih so se vršili veliki nastopi in obhodi vseh fašistovskih organizacij. Govorili so pri teh velikih manifestacijah najvidnejši predstavniki fašizma. V Rimu je pregledal fašistovske vrste in jim govoril načelnik vlade sam. Njegov govor priobčujemo na drugem mestu. V Gorico je prišel go-

vorit podminister Ricci. Mesto je bilo v zastavah, pred mestnim vrto je bila postavljena častna tribuna, s katere so zbrani goriški in pokrajinski fašistovski veljaki sledili obhodu mestnih in podeželskih udruženj. Prej je na Telovadnem trgu (Piazza Cesare Battisti) podminister Ricci v navdušenem nagovoru vnel zbrano množico k delu za veličino domovine. Popoldne je podminister prisostvoval med drugim otvoritvi nove farne cerkve v Št. Petru pri Gorici in je obiskal Krmin in Gradiško. Zvečer je bila Gorica razsvetljena.

V Trstu je bila proslava sijajna. Slavnostni govornik je bil general De Bono, ki je izmed prvih sledil Mussoliniju na pohodu. Ta dan je prvič brizgnila voda iz tržaških vodomotov, uradno so namreč odprli novi vodovod. Pred prefekturo so napravili začasen vodomet, ki je poganjal vodo nad 15 metrov visoko. Tramvaj je stal v nedeljo 10 stotink več kakor navadno, tudi v gostilnah in kavarnah je vsak gost plačal 10 stotink več. Prebitek gre za Balillo.

Nov odvetnik.

Dne 2. novembra bo g. dr. Venceslav Reya otvoril v Gorici v ulici Contavalle 2 svojo lastno odvetniško pisarno.

Kulturno delo.

Največja slovenska knjigarna v Ljubljani, bivša »Katoliška« sedaj »Jugoslovanska knjigarna«, je te dni obhajala 50 letnico svojega obstoja. V tej dobi je izdala 854 del v 2.736.615 izvodih.

Za tujski promet v Trstu.

Na pobudo tržaškega prefekta g. Hektorja Porro se je vršil na prefekturi sestanek predstavnikov tržaškega mesta za povzdigo tujskega prometa skozi Trst. G. prefekt je govoril o pomenu Trsta kot središču lepe dežele, ki mora radi svojih naravnih darov očarati vsakega tujca. Na slikoviti Kras, v kraške jame in v Postojno, v Gradež, Opatijo in v druga morskala tovišča vodi pot skozi Trst. Vsi govorniki so poudarili potrebo, da bi Trst bolj pazil na tujski promet in sicer toliko bolj, ker skuša Jugoslavija z vztrajnim delom v tem pogledu konkurirati Italiji.

Komunisti na Ogrskem.

V Budimpešti je policija odkrila tajno komunistično tiskarno. Zaprle so stroje, vse tiskarske pripomočke in tiskovine. Ugotovila je, da je tiskarna izdajala letake, brošure in tudi lasten časopis. Listi pravijo, da je tiskarna bila vzdrževana z inozemskim denarjem.

NOVI list
1929 C 134/1929
070 (450.36=163.6)

Cita v Bruslju.

Zadnja avstrijska cesarica Cita se je iz Španije preselila na Belgijsko. Imenovala se bo vojvodinja bazelska (mesto Basel je v Švici). Stanovala pa bo v gradu, ki ga ji je dal na razpolago grof de Croy.

Pavelič izgnan iz Avstrije.

Bivši hrvatski poslanec dr. Ante Pavelič je kakor znano sklenil z madežonskimi revolucionarji zvezo proti Jugoslaviji in začel hujskati v inozemstvu proti jugoslovanski državi. Zato ga je izredno sodišče v Beogradu obsodilo radi veleizdaje na smrt. Te dni se je pa dr. Pavelič pripeljal na Dunaj in hotel tu nadaljevati propagando proti Jugoslaviji. Toda avstrijska vlada mu tega ni hotela dovoliti in ga je izgnala čez mejo.

Sprememba imena.

Goriški župan in senator Jurij Bombig je naznanil prefekturi, da misli spremeniti svoje ime v Jurij Bombi.

Drobne novice iz Trsta.

V torek 22. oktobra je 17-letni slikar Danilo Štokavski iz Dekanov padel z balkona neke nove stavbe v ulici Tiepolo deset metrov globoko. Nesrečni mladenič si je razbil lobanjo. Izdihnil je v rešilnem avtomobilu na poti v bolnišnico. V petek so ga peljali iz Trsta v domačo vas, kjer so mu domači priredili lep pogreb. — Marcel Škerjan, star 20 let, od sv. Ane, se je zastrupil s plinom v škedenjskih plavžih. Peljali so ga z rešilnim avtomobilom v mestno bolnico. Njegovo stanje ni nevarno. — Srečko Fakin, star 45 let, z Grete, se je za dobro najedel gob. V trebuhu ga je pričelo strašno zvijati. Brž so ga spravili v bolnišnico. Zdravnik je ugotovil, da Fakin ni zastrupljen, pač pa da je pojedel gob preveč. — V sredo so pripeljali v tržaško bolnišnico posestnika Antona Urbančiča z Vrha sv. Mihaela. V domačem občinskem gozdu je sekal drva. Deblo mu je padlo na nogo in mu jo zlomilo.

Čiščenje.

Tržaški poslanec Domeneghini je v svojem glasilu »La Fiamma« vzel v roke veliko metlo in zahteva, naj se začne tudi v fašistovskih vrstah čiščenje. Glavno fašistovsko glasilo Julijske Krajine »Il Popolo di Trieste« navaja v nekem razgovoru s poslancom, katere so tiste osebe, ki jih je treba pomesti. Domeneghini jih deli v 3 vrste: 1) »Take, ki so pred ali med vojno kaj takega storili, da že njih navzočnost globoko žali naš narodni čut. 2) Take, ki so pod sovražnikom imeli častniške čine ali pa ki so bili pod c. kr. habsburško vlado na odgovornih mestih; čeprav moralno neoporečni, ne smejo imeti javnih mest ali kakorkoli se obnašati kot predstavniki javnih zadev. 3) Take osebe, ki niso zaprosile za italijansko državljanstvo ali pa ki je niso prejele (torej inozemci), morajo čutiti za prikladno, da počasi čim se nudi potreba, prepuste svoje mesto Italijanu.«

Da poslanec Domeneghini s tem resno misli, kaže dejstvo, da je napadel znanega goriškega trgovca Orzana, ki je bil menda avstrijski stotnik

in spada torej v 2. vrsto. Ostavko na službo je moral podati tudi višji uradnik tržaškega »Stabilimento Tecnico« Camus, ker da je bil priča pri obravnavi mučenika Nazarija Saura, in spada torej v 1. vrsto.

Tržaški »Piccolo« pripominja, da se je podobno čiščenje začelo že l. 1918., ko so se za to delo ustanovili posebni »meščanski« odbori. Tedanji namestnik general Petiti di Roreto pa je odločno nastopil proti temu in je odbore razpustil.

Estonska zakonodaja.

Znano je, da ima Estonija, država ob Baltičkem morju, najpopolnejšo zakonodajo, kar se tiče manjšin. Zdaj so ravnanje z manjšinami (Nemci, Judi i. t. d.) še izboljšali. Poslanska zbornica prav te dni pretresa nov zakon, po katerem bodo narodne manjšine smele rabiti na sodnijah materni jezik. Tudi na osrednje vladne urade bodo imele pravico pošiljati vloge v svojem jeziku.

Smrt.

Prefekli torek zjutraj je v Trstu umrl tajnik čehoslovaškega konzulata g. Franc Hocke. Pogreb je pokazal, kako se je ta diplomat znal priljubiti v tržaškem mestu.

Vojna mori...

Ob obrežju Severnega morja v bližini mesta Maasholm so ribiči ribarili. Nepričakovano so naleteli na neko mino, podmorsko granato, s katerimi so med vojno bojujoče se države varovale svoja obrežja, ki je plavala po morju. Zajeli so jo in jo spravili v čoln. Tam so pa tako nerodno ravnali z njo, da se je razpočila in tri izmed njih ubila, enega pa težko ranila.

Vzgleđ!

Protestantje zbero vsako leto 56,909.485 milijonov dolarjev za svoje misijone. Pomnoži to številko z 19, pa dobiš milijone v lirah! Zdaj pa primerjajte: Katoliški svet zbere javno za svoje misijone komaj kakih 50 milijonov lir letno. Tudi s prispevki, ki jih naprosijo razni redovi, še nikakor zdaleka ne dosežemo protestantske svote.

»Russicum«.

Z okrožnico »Quam curam« je pa pež izdal določbe za ustanovitev ruskega seminarja, ki bo stal na rimskem Eskvilinu. V to višje duhovsko odgojevališče, ki je bodo vodili jezuitje, ne bodo sprejemali le Rusov, marveč vse, ki bi hoteli med Ruse z delom za katoliški apostolat. To je zopet en dokaz več, kakšno važnost polaga sv. stolica na slovanski vzhod.

Predujem na posojilo.

Jugoslovanski finančni min. dr. Šverljuga se mudi že teden dni v Parizu, kjer se pogaja s francoskimi finančniki, posebno s skupino Rotschild, da bi dali Jugoslaviji 1 milijon dolarjev na račun velikega posojila, ki se bo sklenilo z Angleži, Francozi in Amerikanci. Po velikem posojilu misli Jugoslavija vpeljati zlato valuto.

Edisonova proslava.

Največji sodobni izumitelj Edison je pretekli teden doživel dneve, kakršnih so deležni le največji sinovi

domovine. Po celi Ameriki in drugod po svetu so se obhajale Edisonu na čast proslave. Glavni dan je bil v rojstnem mestu Deardornu. Edison se je peljal tja v starinski Stephensonovi (izumitelj železnice) železnici; z njim so šli predsednik Hoover, znani Owen Young, Ford, od evropskih zastopnikov sloviti profesor Einstein in drugi. Pred zbranimi gosti je Edison razkazoval svoje največje iznajdbe. Po slavnostnih govorih in potem, ko so odigrali Edisonu priljubljeno »Oj, Suzana«..., so omenjeni visoki gostje s slavljenecem vred prodajali med navzočimi razglednice in orehe v dobrodelne svrhe. Na koncu je pa še predsednik Združenih držav Hoover imel šaljiv govor o tistih časih, ko so si Američani še svetili s petrolejko.

Lakotna stavka.

Na Madjarskem imajo po zaporih par sto političnih zločincev. Menda so to komunisti. Ker jih po ječah precej stiskajo, je kakih 100 političnih jetnikov začelo odklanjati hrano. Prav dni minister ne ve, kaj bi ukrenil. Baje bodo jetnike zvezali ter jim po ceveh vlivali hrane.

Spet na Kitajskem.

Na Kitajskem je bil dober mesec mir med generali. Nekaj je bilo krivo tudi rusko žuganje v severni Mandžuriji. Te dni sta se pa zopet spoprijela stara nasprotnika general Feng, ki je zasedel Peking ter prodira od severa doli proti Nankingu, prestolici predsednika in diktatorja Čang-Kaj-Sčeka. Fenga podpirajo ruski rublji, Sčeka pa angleški funti. Zato se prav za prav na Kitajskem merita ti dve sili, Kitajci pa hodijo po kostanj v žerjavico, kot smo že večkrat poudarili.

Objave.

Cepljenje koz.

Opozarjamo starše, da so po zakonu dolžni prinesiti k cepljenju koz otroke rojene v prvi polovici l. 1929.

Cepljenje se bo vršilo:

V mestu: V soboto 9. novembra ob 13.30 v ljudski šoli v via Leopardi, v soboto 9. novembra ob 14.— v ljudski šoli v via Cappuccini, v soboto 9. novembra ob 16.— v šoli pod Kapelo.

Starši bodo še posebej obveščeni, kam naj otroke prinesejo.

V priključenih občinah: V torek 12. nov. ob 13.30 v Podgori, v torek 12. nov. ob 14.— v Pevmi, v nedeljo 10. nov. ob 14.— v Ločniku, v nedeljo 10. nov. ob 15.— v Štandrežu, v nedeljo 17. nov. ob 10. v Šempetru, v nedeljo 10. nov. ob 11.— v Solkanu, v nedeljo 10. nov. ob 13.— na Vogerskem.

V teh občinah se bo cepljenje vršilo v šolskih poslopih.

Darovi.

Za Sirotišče sv. Družine: p. n. Antonija Toroš, učiteljica, 20 L.; N. N. 5 L. — Srčna hvala tudi vsem onim posestnikom v Gabrjah na Vrhu, v Sovodnjah in v Kanalski dolini na Koroskem, ki so nam darovali poljskih pridelkov.

»Zvesta bodi »PEKATETOM«!

Dajemo nasvet dekletom:

Če ostala tem boš zvesta,
prava tudi boš nevesta!«

Kako je s politiko.

Ob priliki sedme obletnice rimskega pohoda so se največje slavnosti izvršile v Rimu. Vladni načelnik je že zjutraj pregledal oborožene čete. Po končani paradi so se množice zgrinjale na trg Venezia, kjer je bil pred vladno palačo postavljen oder, odkoder je načelnik govoril.

Mussolinijev govor.

V začetku svojih besed se je vodja fašizma spominjal sedem let nazaj, ko so prvi oddelki milice korakali mimo Koloseja. »Sedem let ni minilo zaman,« je vzkliknil, »in danes so vaši batalijoni, vaše legije pristni izraz novega fašistovskega italijanskega ljudstva, ki ima oborožene roke in še bolj srce.

Vi ste gotovo brali z dolžno pažnjo mojo poslanico. V njej je jasno povedano, da lahko fašistovska vladavina po svojih možeh in ustanovah premaga in se postavi po robu katerikoli preizkušnji, tudi nenadni. Ponavljam v pričo vas in pred obrazom vsega italijanskega ljudstva, da je to res. Je ne potrebno in na koncu lahko celo škodljivo, če se stavijo ovire, ki bi motile to veličastno složnost, ki veže Nj. V. kralja, Nj. V. prestolonaslednika (klici »Živijo princ«) z zadnjo kočjo v zadnji vasi.« (Vzklikanje.) Načelnik nadaljuje:

»Sedem let ni prešlo zaman. Spričo tega sestava sile in duha, kaj zmore bojazljivo in zvijačno govorenje tistih maloštevilnih, katerih po lastni napaki nismo v oktobru l. 1922. pogнали k zidu pred naše oddelke usmrčenja? (Klici »Smrt ubeglicam«). Toda dočim so druge revolucije po sedmih letih kazale znake negotovosti in okostenelosti, to ne velja za fašistovsko revolucijo, ki si še po sedmih letih upa premošljeno poslati v hrbet izdajalcem domovine svinec iz svojih mošket.« Nato je načelnik prešel na omembo javnih del ter je nadaljeval:

»Črnosrajčniki! Je neko orodje, neka reč, ki se vam je včasih zelo dopadla, morda ste že razumeli, kaj hočem reči. (Kriki »gorjača, gorjača«.) Nekaj prahu je na njej, zadostuje odpihniti prah. Toda danes po sedmih letih imate poleg orožja vaših skvadrstičnih zmag tudi puške, moškete in strojne puške; orožje, s katerim se bijejo velike bitke. (Klici »Znali je bomo rabil!«)

Ne obljubljam vam, črnosrajčniki, fašisti Rima, lahkini časov. Niti leto VIII. vam jih ne bo prineslo, ker položaj je težak ne le za nas, marveč za celo Evropo, za cel svet; toda v razliko z drugimi deželami in ljudstvi, je Italija res taka kot sem jo hotel: vojska državljani in vojakov, ki so pripravljeni za delo v miru, delavni, tihi, disciplinirani. Če bo skušal kdo jutri motiti mirni razvoj našega ljudstva, če bo kdo hotel razbiti vzvišeno enotnost duhov, boste tedaj vi odgovorili na moj poziv? (Oboroženci in množica zagrmijo »Da!«) Šli proti ciljem? (»Da!«) Mi boste sledili v vsa-

kem trenutku? (»Da!«) Dobro, jaz sprejemam ta vaš mogočni »da« ter ga tolmačim kot mogočen »da« vsega italijanskega ljudstva, ki danes, ob proslavi 7. obletnice naše slavne revolucije, izjavlja, da je pripravljena za sleherno borbo in za sleherno zmago!

Po končanem govoru se navdušenje množic kar ni hotelo poleči. Vodja se umakne v vladno palačo. Množica se pa še ne razide, marveč kliče. »Vodja, vodja,« dokler se on ne pokaže pri oknu. Šele potem se je ljudstvo razšlo.

Rusko gospodarstvo na novih potih.

Zveza socialističnih sovjetskih republik je s 30. septembrom zaključila svoje prvo leto nove gospodarske dobe in je 1. oktobra začela novo. Lani je namreč posebna državna komisija izdelala za vse glavne panoge gospodarstva, za kmetijstvo, obrti, industrijske stroke, rudnike in prometna sredstva podroben načrt, po katerem naj se gospodarstvo vodi in razvija. Ta sloveči »petletni gospodarski načrt« (pjotka), ki otvarja »žitno in industrijsko bitko boljševizma«, se je pričel izvajati s 1. oktobrom 1928. Zdaj je torej že mogoče v glavnem pregledati, kakšni so bili uspehi prvega leta boljševiške gospodarske bitke.

Pri tem preudarjanju se ne moremo naslanjati na poročila zapadnoevropskih listov, ki so često netočna in narekovana od naklonjenosti ali sovražstva do sovjetske Rusije. Zato se bomo opirali le na dvoje reči: na uradne številke državnih statističnih uradov sovjetske Rusije in na pisavo boljševiškega tiska.

Petletni gospodarski načrt.

Jedro tega načrta je gradba javnih del. Sedanji sovjetski voditelji hočejo v tem petletju zgraditi mrežo novih železnic, postaviti na stotine tvornic, vpeljati na kmetih obdelovanje s stroji. V prvih petih letih boljševiškega gospodarstva je država izdala za javna dela 25 milijard zlatih rubljev, v tem petletju pa računa v te namene izdati bajno svoto 60 milijard zlatih rubljev, t. j. 600 milijard lir. Vlada je določila 15 milijard za podvig starih in ustvaritev novih industrijskih podjetij, 3 milijarde za izrabo vodnih sil, 9 za železnice in plovbo, 24 milijard pa za podvig kmetijstva.

Iz načrta se jasno vidi, da boljševiki na vse moči gredo za tem, da se zasebna posestva na kmetih čim bolj omejijo ter da se razširijo in utrdijo državna posestva ter kmečke komune za obdelovanje zemlje. Državna posestva, ki jih vodijo uradniki in obdelujejo dninarji, so precej številna, medtem ko je komun, kjer skupina kmetovalcev skupno živi in obdeluje zemljo in si deli pridelek, razmeroma še prav malo. Koncem petletja, tako pravi načrt, bo moralo 22 milijonov hektarjev zemljišč pripadati državnim posestvom in komunam, ki bodo proizvajale

40 odstotkov vseh zemljiških pridelkov v Rusiji. Tako naj se udeležiti in zakorenini komunizem na kmetih. — Obenem se je boljševiška Rusija spustila v žitno bitko in se trudi, spraviti med kmete motorne pluge, mlatilnice, kosilne stroje, umetna gnojila, izbrana semena — da bi več pridelali. To je žitna bitka po navodilih petke.

Za Rusijo je težka reč, da mora večino industrijskih izdelkov uvažati iz inozemstva in jih plačevati z dragimi dolarji. Zato se mora po petletnem načrtu industrija mogočno razširiti. Medtem ko so v letu 1926. izkopali za 11 milijonov ton premoga, pravi novi načrt, da bodo morali v letu 1933. izkopati 75 milijonov ton premoga. V tem petletju naj sovjetska industrija doseže tako višino, da bo mogla letno izdelati po 50.000 motornih plugov, 7 milijonov ton kemičnih tvarin, 10 milijonov ton litega železa itd. Troški za proizvodnjo naj se znižajo za 35%, delavci naj delajo tako, da bo njih delo donajalo dvojne uspehe, železniške tarife naj se ob koncu petletja znižajo za 25%, stroški za gradnjo stavb pa za 50%.

Tako se sovjetska vlada napenja, da bi iz razvalin sezidala novo gospodarstvo in rešila Rusijo iz velike revščine, v katero je po boljševizmu zdrknila. Petletni gospodarski načrt je velik in lep, ni mu kaj reči. Toda ena reč je, pisati načrte in iz pisarne ukazovati, koliko milijonov ton premoga naj rudarji izkopljejo — druga je, kako se to v resnici izvede. Poglejmo, kako se je sovjetsko gospodarstvo razvijalo v prvem letu »petke«.

Kako je bilo z industrijo?

Po uradnih podatkih so uspehi prav lepi, vse je šlo po smereh petletnega načrta. Premogovniki, železokopi, strojne tovarne, tkalnice, kemične tovarne, elektrarne in železnice so delale za 1 — 3 odstotke več kot v prejšnjem letu. Na prvi pogled je torej produkcija narasla. Toda uradne številke tudi odkrito kažejo, da se kakovost izdelanega blaga ni izboljšala; izdelki so prav tako slabi kot prejšnje leto. Zraven tega številke pričajo, da so delavske plače ostale na isti nižini kot preje — kljub temu, da so se v tej dobi cene življenjskim potrebščinam zvišale za 7 odstotkov. V industriji je torej zaključni račun ta: produkcija je narasla, izdelki so slabi kot preje, dohodki delavstva so slabši.

Kaj pa s trgovino? Tudi tu so prvi smotri »petke« doseženi. Državna in zadružna trgovina sta narasli, zasebna trgovina se je precej skrčila. Seveda, to doseči ni nič težavnega: država je tisočim zasebnim trgovcem kar zaprla trgovine, druge je silno obdavčila, vsem pa prepovedala prodajati neke zelo važne vrste blaga, n. pr. čevlje, kožuhovino itd. Posledice teh nasilnih sprememb pa niso bile dobre. Tistemu, ki gre v trgovino, ni mari ali je gospodar država, zasebnik ali zadruga: za to mu gre, da dobi dobro blago po primerni ceni. Izkazalo pa se je, da zasebna trgovina mnogo bolj pošteno in vestno zalaga svoje odjemalce kot

pa sovjetska zadružna in državna trgovina.

Najvažnejše je v Rusiji kmetijstvo. Tu nam številke kažejo, da so se organizacijski načrti »petke« več kot izpolnili. Število državnih veleposestev je zrastle za 27 odstotkov, število kmetijskih komun pa se je potrojilo. Torej spet korak naprej po poti k popolnemu komunizmu kmečke zemlje! Toda kaj pomaga vse to, če sovjetski uradniki s ponosom izračunavajo te odstotke, ko pa vsa ta velikanska veleposestva donajajo le pičlo žetev, ker so nemarno obdelana — in sicer pridelajo za 5 odstotkov manj kot pa posestva, ki so v zasebni lastnini. Prvo leto »petke« je pokazalo sledečo gospodarsko resnico: zemlja, ki je zasebna last kmetova, se bolje obdeluje in donaja več sadov kot pa zemlja, ki je državna last. Rusko kmetijsko gospodarstvo stopa v drugo leto »petke« z znatnim primankljajem.

V zvezi s kmetijsko politiko je skrb za prehrano prebivalstva. Vlada je za mesta vpeljala izkaznice za vse važnejše potrebščine, za živila, obleko itd. Deleži, ki jih ruski državljani dobi na te izkaznice, so vedno manjši in slabši. Vlada ima prav, da trdo varčuje, da bo živeža in obleke za vse leto. Toda kako to, da časopisje trobi, da gre vse dobro, ker se zemlja socializira — da pa milijoni meščanov dobivajo na izkaznice le po 1½ kg kruha na teden?

Važen činitelj v kmetijstvu so kmetijski delavci, dninarji, ki jih že po uradni statistiki 7 milijonov in pol.

Kljub vsem obljubam delavskih sindikatov so plače še vedno mnogo nižje kot so bile pred vojno. Delajo po 12 — 14 ur na dan; plača znaša za moške 19 — 23 rubljev (190 — 230 lir) na mesec, za ženske pa 16 — 18 rubljev (160 — 180 lir). Kmetijski delavci s temi mrtvaškimi plačami ne morejo naprej — in prav oni povzročajo, da se načrti »petke« na deželi dejansko morejo le v majhnem delu udeležiti.

Borba med sovjeti in kmetom.

Jeseni, ko se žitnice napolnijo, pošilja vlada po vaseh komisije za rekvizi-

zicijo pridelkov. Kmetje seveda pridelke skrivajo, ker jih vlada plačuje po nizkih uradnih cenah, medtem ko kmet, ki mora za industrijske predmete plačevati v dolarskih cenah, razje proda žito skrivaj za zlato plačilo ali obleko. Posebno večji kmetje, ki so si po revolucionarni razdelitvi zemlje s spretnostjo in varčnostjo razširili posestva, se upirajo vladnim rekvizicijam. Proti tem kulakom, ki so dejansko najbolj sposobni, napredni in delavni kmetovalci Rusije, je sovjetska vlada započela ostro borbo. O tem boju nas poučuje moskovska boljševiška »Pravda«, ki piše dne 26. septembra 1929:

»V boju, ki se je razvil proti kulakom, so zelo važne »delavske brigade«, oborožene čete mestnih delavcev, ki letajo od vasi do vasi, da zbirajo hrano, ki naj iz kmečkih skrinj preide v državne shrambe. Prihod delavske brigade v kmečko vas je velik dogodek. Kulaki, duhovniki in imovnejši možje so v mnogih krajih delavske brigade sprejeli z bajoneti. Širili so glasove, da prihajajo brigadirji po brat ves živež, da se vasi izstradajo. Ker je zadnje čase odpor bogatih kmetov vedno hujši, so delavske brigade začele proti njim široko ofenzivo. Četudi njih nastop ni tako oster kot v letih 1918. — 19., vendar se lahko reče, da je po kmečki deželi v vsej Sovjetski zvezi izbruhnila notranja vojna, v kateri padajo sovjetski uradniki, brigadirji in kulaki. Da se boj proti nezadovoljnemu kmečkemu stanu bolje organizira, se bo dne 5. decembra t. l. vršilo v Moskvi vse zvezno zborovanje zastopnikov delavskih brigad, ki bo izdelalo načrt za bodoče leto.«

Boljševizem se v silnem naporu trudi, da bi preosnoval rusko gospodarstvo in mu dal komunistično obliko. Zaključki prvega leta »petke« kažejo, da pravih uspehov ni dosegel. Velikanske kmečke množice ruskega naroda se tej gospodarski politiki s pasivnim odporom ustavljajo; ta odpor je tem večji, ker sovjetska vlada preganja vero in sploh ne pusti du-

ševne svobode. V mučnem položaju obubožane in duševno tlačene Rusije so velikanske, duševno zdrave in silne kmečke množice, ki odklanjajo boljševizem, edini činitelj, ki obeta, da se bodo ruskemu narodu odprli boljši časi.

Številke govore.

Pri vsakem dokazovanju so najzgovornejše priče številke. Same zase so sicer mrtve kljuge, toda za onega, ki jih zna čitati, so najbolj pretresljiva pridiga. Mnogo se je že pisalo o izseljevanju iz naše dežele, ni bilo pa še ugotovljeno število onih, ki so šli v tujino iskat si grenkega kruha. Tudi naslednja statistika ne bo niti oddaleč popolna. Iz več važnejših in številnejših vasi sploh manjkajo podatki o izseljeništvu, drugod številke niso povsem točne, ker valovanje izseljeništa narašča in vsak novi teden veča število emigrantov. Navedeni podatki bodo torej le povprečna sodba, ugotovljena na podlagi izkazov o izseljenjih, vendar bodo jasna priča, da je izseljevanje iz naše dežele eno izmed najbolj perečih vprašanj, mimo katerega ne moremo iti brez resnega pomisleka.

Koliko je naših izseljencev sploh?

Točen odgovor je težak. Ugotovljeno je, da je iz 2/3 naših vasi odromalo v tujino 8820 izseljencev. Ne bo previsoko število, ako trdimo, da živi v tujini iz same Goriške nad 10.000 izseljencev. Dodajmo k temu dejstvo, da so to večinoma moški in ženske pri najboljših letih, pa imamo pred očmi bridko resnico, ki da veliko misliti.

Odkod se ljudje najbolj izseljujejo?

Najhuje je prizadeta bovška in srednje vipavska dolina. Par podatkov iz Srednje vipavske nam bo nudilo jasen dokaz, da se delovne moči od leta do leta zelo krčijo. V vasi Kamnje se je izselilo nad 200 ljudi (140 moških in 60 žensk), iz Črnič 169 (115 m. in 54 ž.), iz Batuj 95 (56 m. in 39 ž.), iz Dornberga 212 (108 m. in 104 ž.), iz Rihemberka 108 (52 m. in 56 ž.), iz Pr-

E. A. Poe:

ZLATI HROŠČ.

»Kaj hočete reči, gospod?«

»Ali mi prinašaš kako sporočilo od Legrand?«

»Ne, gospod, pač pa pismo; tukaj je.« S temi besedami mi je izročil pismo, ki se je glasilo tako:

»Moj ljubi!

Zakaj Te ni tako dolgo? Upam, da nisi bil tako nespameten, da bi se razdi mojega nekoliko robatega vedenja čutil užaljenega; toda ne, to je neverjetno.

Odkar si bil pri meni, sem prestal mnogo razburjenja. Nekaj bi ti rad povedal, pa komaj vem, kako naj ti povem in ali naj ti sploh povem.

Več dni se nisem počutil čisto dobro in dobri stari Jup me muči s svojo dobro mišljeno pozornostjo do nezno-

snosti. Ali se ti zdi mogoče — oni dan je pripravil debelo palico, da bi me nabil, ker sem mu ušel in ker sem dan preživel čisto sam na višinah celine. Prav zares mislim, da me je samo moja klaverna zunanost rešila udarcev.

Svoje zbirke nisem od tvojega zadnjega obiska nič pomnožil.

Ako ti je le mogoče, pridi z Jupitrom sem. Prosim, pridi! Rad bi davi govoril s teboj o neki važni zadevi. Zagotavljam ti, da je stvar skrajno važna.

Vedno Tvoj

Viljem Legrand.«

V pismu je bilo nekaj, kar me je zelo vznemirilo. Ves njegov slog je bil od Legrandovega bistveno različen. O čem je pač sanjaril? Katera nova muha se je polastila njegovih zelo dovetnih možgan? O kateri zadevi »največje važnosti« bi se za vruga rad menil? Jupitrovo poročilo o njem ni ka-

kazalo na nič dobrega. Bal sem se, da je trajni pritisk nesreče pamet mojega prijatelja končno čisto zmedel. Ne da bi se obotavljal le trenutek, sem se pripravil, da bi spremljal zamorca.

Ko sva prišla do brega, sem na dnu čolna, s katerim naj bi se peljala, opazil koso in tri lopate, vse čisto novo.

»Kaj pomeni vse to, Jup?« sem vprašal.

»Kosa, gospod, in tri lopate.«

»Že prav; a čemu so tu?«

»Gospod Viljem mi je rekel, naj kupim zanj to koso in lopate; plačal sem jih preklemano drago.«

»Toda pri vseh skrivnostnih silah! Kaj pa bo tvoj gospod Viljem počel s koso in lopatami?«

»Tudi jaz ne vem; tudi on sam ne ve; vrag naj me vzame... Vse to prihaja od hrošča.«

Ker sem videl, da ne morem iz Jupitra izvleči nobenega zadovoljivega

vačine 320 (70 m. in 250 ž.), iz Vožgerskega 51 (35 m. in 16 ž.), iz Oseka 115 (68 m. in 47 ž.), iz Renč 406 (272 m. in 134 ž.), iz Šempasa 118 (75 m. in 43 ž.). — Iz tega razmeroma majhnega kompleksa je torej odšlo v tujino 1824 ljudi, med njimi 833 moških in 794 žensk. Vsi ti — izvzemši nekatere Renčane — so se izselili za stalno, ali vsaj za dalj časa. Isti pojav opazujemo tudi na Bovškem. Močno je število izseljencev tudi v Brdih, na Krasu, razmeroma najmanjše je še po Gorah.

Kam se ljudje izseljujejo? Največ izseljencev je privabila Argentina — skoro $\frac{3}{5}$ vseh. Iz Bovškega, Idrijskega in deloma Cerkljanskega se selijo največ v Francijo, Belgijo in na Holandsko, ker so ti ljudje večinoma že vajeni rudnikov. Goriška okolica, Prvačina, Renče itd. pa ima najmočnejši dotok v Aleksandrijo, kjer je v službi veliko število naših žensk. Poleg omenjenih

krajev prihajajo v poštev tudi Jugoslavija, Brazilija, Urugvaj in celo Avstralija.

Kdo se največ izseljuje? V pretežni večini gredo z doma moški, zadnje čase je pa zlasti narastlo izseljevanje žensk, ki ponekod dosega, včasih celo presega število moških izseljencev.

Zavreti tega toka ni mogoče. Ljubzen do domače grude in skrajna varčnost bi ga omejili. Eno pa je nujno potrebno, namreč: skrbeti, da dobi izseljenci zanesljiva navodila zlasti glede poštenja in značaja. V vsakem pismu naj bi stal tak očetovski opomin in iskrena prošnja. Posebne prošnje za naše izseljence pa naj bi se dvignile v nebo zlasti tekoče dneve in nedelje, ker smo ravnokar obhajali praznik sv. Rafaela, zaščitnika izseljencev. Naj bi se vsakdo izmed domačih spomnil svojcev v tujini z molitvijo in pismom.

Kaj nam z dežele pišejo?

Iz tržaške okolice.

Rocol. — (Smrt. — Vrl dobrotnik.) — Dolgo časa se nismo nič oglašili iz našega okraja. Ker nas je zato sram, sporočimo zdaj par vrstic. — Po kratki bolezni je preminula 20. t. m. Josipina Slamičeva, žena našega prezasluznega starešine Avgusta Slamiča in mati preč. mons. Antona Slamiča. Pogreba se je udeležilo ogromno občinstvo. Pevski zbor iz Lonjerja je zapel pokojnici na pokopališču »Blagor mu« in »Nad zvezdami«. Naj v miru počiva! — 22. t. m. je praznoval naš zaslužni mož, posestnik in obrtnik Anton Škrk svojo zlato poroko. Ob tej priliki je pokazal svoje dobro srce. Dal je na razpolago upravi katinarske fare 5.000 lir; za podaljšanje tramvajskih tračnic tramvajski upravi 5.000 lir in 5.000 lir cestni upravi za popravilo ceste v Rocolu. Hvala našemu dobrotniku!

Ricmanje. — (Požari. — Suša. — Letina.) — To leto beleži ric-

majska kronika kar tri požare. Pogorelo je pred časom poslopje dedičev Bogatec, pred par tedni je vničil požar hišo Ferdinanda Kureta, minuli teden pa je gorelo poslopje Josipine Kuretove. To slednje ni požar popolnoma vničil, ker so došli tržaški gasilci še pravočasno.

Težko je pri nas poleti z vodo. Če suša le količkaj pritisne, ostanemo brez nje. V tem pogledu je treba samopomoči. V »Brajdah« bi se voda dobila. Trebalo bi samo — kopati. Pa bo kdo oporekal: »To bi stalo denarja.« Prav malo, dragi vaščani! Stalo bi samo malce dobre volje. Vsak vaščan naj bi delal en dan, po potrebi 2. Skopali bi veliko luknjo, takozvani — rezervoar ki naj bi zadostoval za 3 mesečno potrebo vode. Vozniki naj bi vozili material, za katerega naj bi vaščani zbrali potrebno svoto.

Z letino se ne moremo pohvaliti. Zrnja skoro nič, s krompirjem ravno tako, sena malo.

Katinara. — Skoraj nikdar se ne sliši nič od nas! Dela ni, vsak gleda, kje

bi se dalo kaj zaslužiti. Zato smo tudi pozabili na »Novi list«. Sedaj pa pogledimo nekoliko v katinarsko cerkev. Že od nekdaj smo pričakovali nove zvonove. Hvala Bogu, sedaj jih imamo. Kar je tudi še zelo potrebno v naši cerkvi, je petje. To se ne sliši več. Nekaj let tega smo imeli še precej močan pevski zbor. Sedaj pa je slabši. Fantje so se nekam »zbirsali« in dekleta za njimi, ker ni bilo složnosti. Sedaj se pa sliši samo par mladih deklic, ki se trudijo izvršiti težko nalogo. Po pravici in na kratko povedano: na Katinari potrebujemo cerkvenega pevskega zbora. Če se nas ne usmili kakšen strog pevodja in dober organist, bo treba postaviti v cerkev gramofon.

Faran.

Boršt. Neusmiljena smrt je ugrabila vrlega Karla Hreščaka, pevovodjo in organista. Težka bolezen, srčna hiba, ga je položila pred tremi meseci na bolniško postelj. Mirno in vdano je prenašal hude bolečine; upali smo vsi in tudi on sam, da bo prestal bolezen. Toda moral ji je podleči star komaj 26 let v nedeljo 20. okt. zvečer. Kako zelo smo vrlega pokojnika ljubili in spoštovali, je pričal lepi pogreb v torek 22. okt. Kljub delavniku se je pogreba udeležilo vse domače ljudstvo; a mnogo mladine je prišlo tudi iz sosednih vasi, iz Ricmanj, Boljunca, Doline, Lonjerja in Katinare. Sprevod je vodil domači g. župnik ob spremstvu čč. gg. dekana iz Doline in župnika iz Katinare. Pred hišo žalosti je cerkveni pevski zbor, pomnožen s pevci iz sosednih vasi, zapel »Človek, glej dognanje svoje«. Na čelu sprevo da je igrala dolinska godba pogrebne žalostinke, za križem je šla šolska mladina, sledili so venci, ki so jih poklonili fantje in dekleta iz Jezera, zatem venci borštanskih fantov in deklet, nato lep venec, ki ga je daroval cerkveni pevski zbor. Nato venci pokojnikove družine, zaročenke in sorodnikov. Krsto je nosilo šest mladeničev, cerkveni starešine so nosili sveče ob nji, dekleta v beli obleki pa šopke svežih jesenskih cvetic. Na pokopališču se je poslovil od dragega pokojnika v ime

pojasnila, kajti hrošč je čisto prevzel njegov razum, sem vstopil v čoln in razvil jadro. Lep in močan veter naju je kmalu pognal v mali zaliv severno od utrdbe Moultrie in po sprehodu treh kilometrov sva dospela do koč. Prišla sva v tretji uri popoldne. Le grand naju je zelo napeto pričakoval. Prijel je mojo roko zelo razburjeno, kar me je vznemirilo in kar je moj do tedanji sum še potrdilo. Njegov obraz je bil pošastno bled in njegove globoko ležeče oči so se svetile z nenaravnim sijem. Ko sem ga pobaral po zdravju, sem ga vprašal, ker nisem vedel nič boljšega reči, ali je že prejel skarabeja od poročnika G.

»O da,« je rekel in čisto zardel, »drugo jutro sem ga prejel. Nič bi me ne moglo pripraviti do tega, da bi se od skarabeja ločil. Ali pa veš, da je imel Jupiter prav glede njega?«

»Kako?« sem vprašal z zlo slutnjo v srcu.

»Ko se mu je zdelo, da je hrošč iz pravega zlata.« To je povedal z globoko resnim obrazom in meni je postalo neizrekljivo tesno.

»Ta hrošč bo naredil mojo srečo,« je nadaljeval z zmagoslavnim smehljajem, »pomagal mi bo zopet do mojega rodbinskega imetja. Ali je potem čudno, če ga tako visoko cenim? Ker se je sreči zdelo primerno, da mi ga je podelila, ga moram samo pravilno uporabiti, da pridem do zlata, katero naznanja. Jupiter, prinesi mi skarabeja!«

»Kaj, hrošča, gospod? S tisto zvečino nočem imeti opravka — le sami pojdite ponj!«

Nato je Legrand z resnim, slovesnim obrazom vstal in vzel skarabeja iz steklene posode, v kateri je bil zaprt. Bil je lep skarabej in prirodo pisem do takrat še neznan — z znanstvenega stališča resnično dragocen

plen. Dve okrogli črni lisi sta bili na enem koncu hrbta in ena dolga na drugem. Krilna pokrivala so bila izredno trda in blisčeca; podobna so bila uglajenemu zlatu. Žuželka je bila zelo težka; če sem vpošteval vse to, res nisem mogel Jupiteru zameriti njegovega mnjenja; kako naj si pa razlagam Legrandovo pritrditev, bi pa za nobeno ceno ne vedel povedati.

»Poslal sem pote,« je rekel slovesno, ko sem si hrošča ogledal, »poslal sem pote, da mi boš svetoval in pomagal, da izvršim namene hrošča in usode.«

»Ljubi Legrand,« sem ga z vzklikom prekinil, »gotovo ti ni dobro; malo bolj bi se moral paziti. Pojdi v posteljo; nekaj dni bom ostal pri tebi, da boš okrevljal. Mrzlico imaš in —«

»Potipaj mi žilo,« je rekel.

Storil sem, a da govorim resnico, nisem našel najmanjšega znaka mrzlice.

»Toda lahko si bolan, ne da bi imel

nu pev. zbora in vaščanov Lojze Kosmačev. Mešani in moški zbor sta spet zapela.

Pokojni Karl je obiskoval z dobrim uspehom tečaje za pevovodje pri bivši Glasbeni Matici v Trstu, prevzel je nato orglanje v domači cerkvi in v kratkem času je preuredil cerkveno godbo ter opravljaj tajniške posle pri zavarovalnici za govejo živino. Težko ga bomo pogrešali, še težje njegov oče in sestre. Naj jim bo naše sočustvovanje v tolažbo! Tvoji duši, dragi Karl, večni mir!
Trničev.

Iz Vipavske doline.

Slap pri Vipavi. — Vinsko letino smo spravili. Imeli smo na splošno vsi manj od lani. Pred dobrim pol letom nas je zapustil radi slabega zdravja preč. g. župnik I. Vadnjak. Želimo mu skorajšnega okrevanja ter da se čim prej povrne med nas. Kljub električni napeljavi imamo po vasi temo. Prosimo občinsko upravo, da nam preskrbi vsaj drugo luč. 29. t. m. se je poročila Ivanka Ambrožičeva z Antonom Potrato. Obilo sreče!

Dornberg. V sredo so odpeljali iz tržaškega sanatorja gospo Jožefo Cotichevo iz Dornberga, ki je umrla v ponedeljek. V Dornbergu pod Tabrom so pokojnico sprejeli Dornberžani. Domači župnik je ob asistenci prvaškega blagoslovil krsto, pevci so zapeli in spreved se je razvil proti cerkvi. Tu se je zopet oglašila žalna pesem, potem še na pokopališču. Pokojnica je bila stara komaj 53 let. Vzgojila je veliko družino, trpela je večkrat pod raznimi boleznimi, dokler je ni zadnja, za katero je dolgo bolehal, spravila v grob. Njeni so vse storili, da bi ji rešili življenje, a podlegla je dobro uro po drugi operaciji. Bog ji daj večni mir!

Selo. Izseleniška bolezen divja še vedno. Zopet se odpravljajo štirje v Ameriko. Pred nedavnim se je vrnil ves pohabljen en družinski oče. Ob majhni odškodnini pohajkuje doma. — Našim mlečnozobnim ženinom

moramo povedati, da jim bomo stopili na prste, če bodo cele noči razgrajali po vasi.

Iz Brd.

Kojsko. — (Sv. birma in drugo.) — Dne 20. t. m. smo imeli pri nas sv. birmo. Prevzvišeni je prišel k nam v soboto zvečer. Običajnega slovesnega sprejema ob slavaloku ni bilo radi slabega vremena, še bolj pa iz drugih vzrokov. Sprejem se je vršil v cerkvi, kjer ga je sprejela s šopkom cvetlic mlada birmanka. Oblastva so sprejela prevzvišenega pred cerkvijo. Drugi dan je prevzvišeni daroval sv. mašo. Po sv. maši je imel pridigo. Verniki so ga vneto poslušali. Saj so redki dnevi, da imamo čast videti in poslušati našega ljubljene nadpastirja. Po pridigi se je vršila sv. birma. Bilo je kakih 60 birmancev in birmank, ki so bili lepo pripravljeni, da jih je bil vesel sam nadškof. Pevskemu zboru se mora dati vsa čast. Hvala gre mlademu organistu gosp. Levpuščaku iz Pevme. Po popoldanski službi božji je prevzvišeni obiskal našo znamenito cerkev pri sv. Križu, kjer ga je jako zanimala umetna rezbarija. Zvečer je hotel pevski zbor zapeti par pesmi: podoknic prevzvišenemu. Zapeli so le eno pesem. Nato je prevzvišeni povabil vse pevce v farovž, kjer je zbor nadaljeval s prepevanjem. Po končanem petju je naš nadpastir prišel med pevce ter jih spodbujal k nadaljnji gojitvi lepih pesmi.

Enkrat smo že pisali o naših mladih kolesarjih. Pa nič ne pomaga. Spet se je neki kolesar zaletel na Njivicah v neko ženo in jo tako nerodno prevrnil, da so jo morali nesti domov.

Gor. Cerovo. — (Poročilo.) — 12. t. m. sta se poročila Korenjak Franc in Pavla Pavšičeva. Ženin je več let delal v francoskih rudokopih. Zdaj namerava nazaj. Obilo sreče. — Novembra bomo imeli sv. misijon. Farani, pripravite se!

Vedrijan. — (Birma.) — Po dolgih letih smo 21. t. m. zopet imeli v svoji sredi prevzvišenega nadpastirja.

Sprejeli smo sivolasega vladiko z iskrenim veseljem. Mogočno so se dvigali mlaji in slavaloki, za kar gre vsa čast domačim fantom. Vse je zvesto poslušalo cerkvenega kneza, ko je ljudstvu pokladal na srce besedo za besedo. — Letina je bila ugodna. Škoda, da nima vino prave cene. — S cestami je pa pri nas tudi tako, da si bomo morali zrakoplove omisliti.

Iz Reške doline.

Bistrica. — (Regulacija Reke.) — Veliko se govori in piše o regulaciji vod v Reški dolini, a do sedaj je ostalo samo na papirju. Vsako jesen in pomlad stopijo vode iz bregov ter nam delajo občutno škodo. — Da voda nima pravega odteka, je vzrok v tem, ker je struga Reke preozka, preveč vijugasta in z drevjem takorekoč zamašena, kajti vsak lastnik zemljišča ob vodi sadi drevje v vodo in ovira odtok vode. Odpraviti nedostatek je lahko, oblast naj ukaže lastnikom drevje posekati. Da bi se presekali ovinki, posebno pod Kosezami do Zemljaka, ter reka Bistrica odpeljala tako, da bi tekla sporedno z vodo Reke, ter za odkup jezov v Kosezah, Topolcu in Zemljaku bo treba pomoči od vlade. Pred časom se je osnoval pripravljalni odbor, a od ustanovnega občnega zbora ni nič slišati o njem, ker spi spanje pravičnega že 2 leti. Prosimo Kmetijsko zadrugo in Kmetijski potovalni urad, naj zbude iz spanja dotični odbor.

Kar se tiče Pivskega polja je stvar drugačna. Pri izviru Pivke pri Zagorju je 549 metrov nadmorske višine, a pri Prestranku 520 metrov. Umevno je, da je iskati vzrok, da voda stoji, v premajhnem odtoku. Najboljši dokaz, da ima voda podzemeljsko zvezo, sta nam Palško in Petelinsko jezero, kateri se vedno ojezerita do enakih višin kakor Cerkiško jezero, katero je pri polni vodi 550 m nad morjem. Palška uvala ima dno 543 m nad morjem, Petelinska pa 530 m; a voda se dvigne do 550 m nadmorske višine.

mrzlico. Dovolj mi samo tokrat, da ti nekaj predpišem. Najprvo pojdi v posteljo! Potem —

»Motiš se,« me je prekinil, »počutim se tako dobro, kot je pri mojem razburjenju pričakovati. Ako me imaš resnično rad, mi boš pomagal to razburjenje odstraniti.«

»In kako naj se to zgodi?«

»Čisto lahko. Z Jupitrom bova naredila izlet na gore celine in pri tem izletu potrebujem pomoči osebe, kateri lahko zaupava. Ti si edini, na katerega se lahko zanesem. Razburjenje se bo poleglo, pa naj se stvar posreči ali ne.«

»Pripravljen sem, ti pomagati v vsakem slučaju,« sem odvrnil, »toda ali hočeš reči, da je ta vražji hrošč v zvezi s tvojim izletom v gore?«

»Seveda.«

»Potem, Legrand, se pa tako bedaste ga podjetja ne morem udeležiti.«

»Žal mi je — zelo žal — kajti potem bova morala sama poskušati.«

»Poskusita sama! Ta človek je znorel! — toda stoji! Kako dolgo nameravaš ostati z doma?«

»Najbrže celo noč; odrinila bova takoj in ob solnčnem vzhodu bova zopet tukaj.«

»In ali mi hočeš dati svojo častno besedo, da boš, ko bo ta muhavost minila in bo ta hroščevska zgodba (O sveta nebesa!) v tvoje zadovoljstvo rešena, šel domov in ubogal moje naredbes, kot da bi bil tvoj zdravnik?«

»Da, obljubljam; sedaj pa pojdim, kajti časa ne smemo zgubiti.«

S težkim srcem sem spremljal svojega prijatelja. Ob štirih smo odrinili: Legrand, Jupiter, pes in jaz. Jupiter je nesel koso in lopate — vztrajal je pri tem, da bo vse nesel — zdelo se mi je, da bolj iz strahu, da bi katero teh orodij prišlo v roke gospodu kot pa

iz navdušenja ali postrežljivosti. Njegov obraz je bil čisto skremžen in »prekleti hrošč« so bile edine besede, ki so med pohodom ušle z njegovih usten. Jaz sem nosil dve slepilni luči, Legrand pa se je zadovoljil s skarbajem, ki ga je nesel privezanega na vrvice; vrtel ga je po zraku kot kak zagovarjalec. Ko sem opazil ta zadnji dokaz blaznosti svojega prijatelja, sem se komaj ubranil solz. Vendar se mi je zdelo bolje, da sem se začasno vdajal njegovim muham, seveda samo tako dolgo, dokler ne bi z upanjem na uspeh lahko ukrenil kaj bolj odločnega. Medtem sem se trudil, čeprav zaman, da bi ga izprašal o pomenu našega pohoda. Ko se mu je posrečilo, da me je pregovoril, da sem ga spremljal, ni imel volje, da bi se z mano pomenkoval o manj važni zadevi, in zato mi na vsa vprašanja ni dal drugega odgovora kot: »Bomo že videli!«

(Dalje.)

Kjer izvira Podstenjšek je 500 m nad morjem, a hudourniki privrejo pri 540 m ven. Torej je jasno, da imajo te vode zvezo med seboj in bi bilo treba samo prebiti naravne jezove in Pivka bi tekla ven v Podtabru in ne bi več škodovala Pivškemu polju, ampak Malenskemu, čemur bi se dalo lahko pomagati.

Umetna gnojila. Sedaj je čas za gnojenje z umetnimi gnojili; jesensko gnojenje s Thomasovo žlindro je veliko več vredno, kakor spomladansko. Kmetijska zadruga v Trnovem je naročila 30 vagonov Thomasove žlindre, kalija in dušičnatih gnojil, katera daje tudi proti šestmesečnemu plačilu.

Zdravilne rastline. Po posredovanju kmetijske zadruge in g. dr. Bankota bode prihodnjo pomlad začela neka večja tvrdka iz Genove saditi v našem okraju zdravilne rastline. To bo velikega pomena za naše ljudi, posebno za revnejše. Da se vpele trgovina s tem pridelkom, kakor tudi da so se začele gobe sušiti in prodajati, je velika zasluga Oblaka iz Kozleka, ki je s pomočjo Kmetijske zadruge napravil že pred leti moderno bosansko peč za sušenje češpelj in gob.

Gmajna. Okrog Bistrice je po zaslugi nekaterih starokopitnežev res gmajna, kajti polna je kamenja in trnja in nihče se ne zmeni, da bi se kaj izboljšalo. Bil bi že čas, da se to neha in da se pašniki izboljšajo.

Smrje pri Bistrici. — (Poroka. — Letina. — Izseljivanje.) — Minuli teden smo imeli v naši domači cerkvi dve poroki, kar se v naši vasi redko zgodi. Poročila se je Tončka Faturjeva iz Smrji z Antonom Skokom iz Mereč in Ivanka Malečkarjeva iz Smrji z Antonom Počkajem iz Smrji. Obilo sreče! — Letino smo imeli prav dobro, žito je bilo bolj slabo. Pohvaliti moramo naše fante, ker se ne izseljujejo v Argentinijo kot drugod. Od približno 30 fantov in deklet ni šel dozdej še nobeden tje razun enega dekleta. Zdej se odpravljajo 4 boljše moči v južno Ameriko. V naši vasi ni bilo plesa od sv. Petra, drugod pa plešejo vsak mesec enkrat.

Iz goriške okolice.

Podsabotin. — Dragi »Novi list«! Težko Te pričakujemo, kdaj prideš k nam, pa Te komaj pričakamo. V četrtek izideš, pa prideš k nam eno uro daleč komaj tretji ali četrti dan.

Z našim cerkvenim petjem še zdaj ni nič. Čakamo, kdaj bo kaj lepega zadonelo s kora. — Usmilili so se nas in nam popravljajo cesto skozi vas. Zadnji čas je bil. — Naši naborniki se nič kaj lepo ne pripravljajo. Vsak dan rogovilijo okrog in nesramno govorijo. Mladina bo še bolj podivjala, ker nimamo svojega stalnega dušnega pastirja.

Renče. — (Dvajseta žrtev.) — V petek okrog 1 ure popoldne je na naši gmajni »Nad latniki« v bližini cerkvenega zemljišča 42 letni Andrej Beltram iskal železje. Našel je še ne-

razstreljene granate in jih pričel odpirati. Pri tem je tako nesrečno ravnal z njimi, da se je ena razpočila in njega ter v bližini stoječega 16 letnega Vincenca Preglja, ki je gledal, kako Beltram dela, popolnoma razmesarila. Ko so prihiteli na lice mesta ljudje, ki so slišali zlovešči pok, ni bilo več nobene pomoči. Nesrečna Beltram in Pregelj sta že dvajseta žrtev zakletega neeksploziranega streliva. Ljudje božji imejte že enkrat pamet in ne dotikajte se tega vražjega blaga!

Vrtojba. — Dne 25. t. m. je nena doma umrl tukajšnji posestnik Anton Cijan, star 58 let. Bil je pošten, krščanski mož, ki je iskreno ljubil svojo rodno zemljo. Žalujoča družina se iskreno zahvaljuje vsem, ki so sočustvovali z njo ob težki izgubi.

Iz Gor.

Dol. Tribuša. — Dne 16. t. m. se je poročila Jan Antonija z veleposestnikom in trgovcem Kumarjem Mihacim. Poroka se je vršila prav sijajno. Šeškarjev nas je bilo prav obilo. Fantje domačini so pa bili tudi prav veseli bogate odkupnine. Bog daj zenninu in nevesti dosti sreče!

Sv. Lucija. — (Spet je padel hrast.) — V nedeljo popoldne je umrl po kratki mučni bolezni tukajšnji čevljarški mojster Štefan Taljat v starosti 54 let. Pokojnik je bil obče znan po Tolminskem in splošno spoštovan. Bil je mož jeklenega značaja in je tudi svojo družino vzorno vzgajal. Poleg tega je bil tudi cerkven ključar v tej najtežji in najvažnejši poveljni dobi ter je s svetom in dejanjem zelo podpiral obnovitev cerkve in vseh cerkvenih poslopij. Za njegovo vzorno življenje in delavnost naj ga Bog poplača, Tolminsko ga bo pa ohranilo v najboljšem spominu. Vsej družini in sorodnikom naše srčno sožalje.

Iz Istre.

Porton pri Kopru. — (Župnija Rižan.) — Zakonca Jakob in Antonija Furlanič, r. Valentič, roditelja v svetovni vojni pogrešenega in vsem, ki so ga poznali priljubljenega učitelja Angela Furlaniča, sta dne 21. t. m. obhajala 50-letnico svoje poroke. Jubilanta imata še dva sina in eno hčer ter 17 vnukov in 4 pravnuke. Srečna zakonca sta v krogu svojcev praznovala svojo zlato poroko s sv. mašo, ki se je za njiju čitala v župni cerkvi na Lazaretu. V naši fari ne pomnimo, da bi se kdaj vršila taka redka slovesnost. Želimo in jima voščimo še mnogo, mnogo srečnih in veselih let zadovoljnega življenja!

Jelšane. — (O vodi, elektriki in plesu.) — Mraz se bliža. Vrhovi gorá se že belijo v snegu. Tudi letošnja zima bo najbrž tako huda kot lantska, pa tudi če bo, bomo bolj zadovoljni, ker je letina dosti bolj izpadla kot lani. Naš vodovod ne daje dovolj vode za potrebe vseh vaščanov. Že par mesecev nam primanjkuje vode. — Že junija meseca so začeli postavljati po hišah električno napeljavo in so zagotavljali, da jo bomo imeli že v

septembru. September je preč, toda elektrike ni. Ne vemo, kaj ti ljudje mislijo. Začeli so ter pustili delo na polovici. Čas bi bil, da bi se zdramili. — Plešemo tudi dovolj! Zdi se, da se tam, kjer je najmanj umestno, najprej dobi dovoljenje.

Movraž pri Buzetu. — (Poroka. — Šola.) — Te dni sta se poročili sestri Hrvatini. Obe sta že v letih, zato še topleje želimo zakoncem srečno ljubezen. — Zadnjič smo poročali, da je občina delo pri naši šoli ustavila. Sedaj pa so začeli znova in bo kmalu končano. Kdaj se bodo pa cest lotili, ki so take, da petletni otroci ne morejo po njih. — Z letino smo pa zadovoljni.

S Krasa.

Sveto. — (Cestna nesreča.) — V ponedeljek okoli dveh popoldne sta se odpeljala z motornim kolesom 42 letni Čepak Jožef, Tržačan, uslužben pri okr. bolniški blagajni v Komnu in domačin 27 letni Viktor Zega. Ko sta srečno prevozila čez Komen in Štanjel, sta zavila proti Skopemu; ravno na ovinku sta pa zadela ob voz, ki je peljal kamenje. V naglici ni mogel Čepak dovolj zaokreniti ter je zadel z nogo ob kolo voza. Pri tem ga je vrglo z vso silo na stran in ob kamen, da si je razbil črepinjo. Zlomilo mu je še nogo in roko. Bil je takoj mrtev. Zada je sedeči Zega je pa precej poškodovan in pretresen. Pokojni je bil spoštovan uradnik. Pokopan je bil na štanjelskem pokopališču v sredo zvečer. N. p. v m.!

Repentabor. — (Smrt. — Nalezljiva bolezen. — Letina. — Kamnošeško delo.) — Dne 18. okt. smo spremili k večnemu počitku, najstarejšo ženo v občini 92 letno Minko Grahorjevo. Bila je čila in zdrava skoro do zadnjega, le zadnjih par mesecev je bila v postelji zastran polovičnega mrtvouda. — Imamo še 3 orjake nad 90 let. To sta dve ženi in en moški, ki je še letos nameraval peš na Sv. goro, pa je odnesel na prihodnje leto.

Pri nas oziroma v Vrhovljah je neka nalezljiva bolezen. Vse hiti k zdravniku, pa ne odrecnij, le k onemu od paragrafov, — tako da ena tožba še ne poteče, pa je že druga na dnevnem redu. — Letina je spravljena, žita malo, sena srednje, krompirja je dovolj, terana tudi, in je izvrstna kapljica, ajde malo, ker je bila suša, repe in zelja je tudi precej.

Delo po kamnolomih gre na bolje. — Na pokopališču so tudi pomrla drevesa; bilo bi dobro, če bi se nova vsadila. Bližajo se Vsi sveti in vernih duš dan. Lepo bi bilo, da bi se grobišča olepšala, kakor vsako leto. Spominke ima naše pokopališče jako lepe, pa ni čudno, saj imamo prav lep kamen in tudi prvovrstnega mojstra.

Tomaj. — Pretekli teden je smrt pobrala tri farane. V Tomaju je umrl Andrej Pipan, v Šepuljah Obersnelova Marija in Vitezov fantič. Tovorni avto, ki vozi kamenje iz Ponikev, ga je tako povozil, da je nekaj ur pozneje v bolnišnici izdihnil.

S Pivke.

Zagorje. — (Ustanovitev farske — Jubilej Marijine družbe — Blagoslov zastave.) — Po več mesecev dolgem enoličnem življenju smo imeli v nedeljo v Zagorju zopet znamenito slovesnost. Že štirinajst dni so hitela dekleta iz vseh vasi naše župnije plesti kite in vence, da je bila že v soboto cerkev od zunaj in od znotraj prav lepo in okusno okrašena. Fantje pa so postavili že v petek tri velike mlaje. A glej smolo! V soboto je divjala nevihta in veter je spravil vse tri mlaje ob njih košate glave. Kljub temu in kljub nestalnemu vremenu v nedeljo je slovesnost lepo potekla. Za to ih pa za vse okusno okrašenje cerkve gre v prvi vrsti zasluga našemu neumornemu gospodu župniku Morelu. Dopoldne je bila slovesna sv. maša v proslavo ustanovitve zagorske župnije (Doslej smo imeli samo vikarijat). Popoldne je praznovala tukajšnja Marijina družba svojo petindvajsetletnico in blagoslov nove družbene zastave. Dragoceno in okusno vezana zastava je delo šolskih sester trnovskega samostana. Slika na njej, predstvaljajočo Brezmadežno stoječo na polumeseču, pa je umetniško dovršil naš znani slikar Franc Šabec. — Na slavnost je prišlo tudi precej ljudi iz bližnjih vasi, saj ima Zagorje že star sloves, da njegove proslave in naj si bodo že kar vršne vrste, vselej dobro izpadejo. Vendar se tudi pri nas opazuje hitro moralno nazadovanje zlasti pri moških. Ti se kaj radi zatekajo v gostilne, namesto tja, kamor bi se morali. Seveda niso vsi taki in imamo še dovolj izjem, katerim gre vsa čast.

Studeno. — (Letina. — Sveži grob.) — Med poljskimi pridelki sta najbolje obrodila krompir in fižol. Tudi drugi pridelki so bili dobri, tako da ni bil celoletni trud kmeta trpina zastonj. Sadja je bilo razen jabolk dosti. Tepke so bile lepe, zdrave; posebno dobro so obrodile hruške boljše vrste, za katere je še vse premalo zanimanja pri nas. Marsikdo se je spomnil pri obiranju blagokopojnega učitelja Mežana, ki je tako vneto cepil ter opozarjal vaščane na važnost sadjarje. Brinjevo grmičevje je tudi polno zdravih jagod, le žal, da je žganje kuha radi visokega davka ovirano. Nekoč so tekmovali marljive ženice, katera bo več pristnega brinjevega skuhala. Vse mine. V Bukovju je dne 22. oktobra nenadoma umrla žena posestnika Marjeta Marinšek, mati 12 otrok. Bila je obče spoštovana in znana kot vestna gospodinja, dobra mati in vrla krščanska žena. Naj ji sveti večna luč!

Iz idrijskega kotla in okolice.

Zahvalnica. — V petek 25. m. ob pol šestih zvečer se je vršila v tuk. farni cerkvi slovesna zahvalnica za srečno rešitev kraljeviča Humberta. Udeležili so se je poleg številnega

meščanstva tudi zastopniki vseh krajevnih oblastev.

Poštno poslopje. — Poslopje poštnega urada, iz katerega se je pred par leti preselila vsa poštna uprava radi slabih prostorov, so pričeli popravljati. Uradne prostore nameravajo primerno preurediti in v njih nastaniti registrski urad, ki se sedaj nahaja v poslopju okrajne hranilnice. Vrhne prostore pripravijo za stanovanja.

Novi grobovi. — V soboto 26. t. m. je v tuk. bolnišnici umrla 65 letna Marija Rudolf, posestnica v Lomeh pri Črnem vrhu. Blaga pokojnica je bila skozi vse življenje vzor delavne krščanske žene in matere. Radostno je zatisnila oči, ko je imela v zadnji uri ob postelji vse svoje otroke, med temi tudi č. s. Julijo, katera je vsem stotinam bolnikov, ki so že iskali zdravja v bolnišnici, po svoji izredni ljubeznivosti predobro znana. V torek je bila prepeljana v Črni vrh, kjer je bila ob veliki udeležbi pokopana. Naj uživa večno plačilo v nebesih! — V Prontu je umrl 62. letni

Leopold Božič, gozd. čuvaj v p. Naj v miru počiva!

Zavratec. — Bolj redko se oglašamo v javnosti. Letina nam je dala bolj srednje, vendar dokaj boljše količine. — Izseljujejo se od nas malo, toda iz okoliških frakcij jih je pa že lepo število zapustilo dom.

Sp. Idrija. — Poročil se je rudar Karol Prelovec z Zofko Felcovo, hčerko posestnika iz Idrijskega. Obilo sreče!

Zirovnica. — Tudi iz tega obmejnega sela naj pride glas v Novi list. — Zadnje dni je posestnici Marjani Zajc na nejasen način zginila koza. Zadnji petek sta jo v bližini državne meje še videla dva miličarja. Ker je žena revna in nima skoro nobenih dohodkov, se prosi vsakdo, ki bi kaj vedel o tej kozi, da javi prizadeti gospodinji.

Gore nad Idrijo. — V poneedeljek zjutraj smo dobili prvi sneg. Toplo vreme ga je pa zaenkrat še pregnalo. Tudi po vseh drugih hribih tu v okolici so bili deležni njegovega obiska. Na Vojskem ga je pa baje precej padlo.

Okno v svet.

Kriza francoske vlade.

Pretekli teden je načelnik francoske vlade Aristid Briand nenadoma odstopil in z njim so seveda padli vsi drugi ministri. Vzrok ostavke je bil ta, da je Briand ostal pri nekem glasovanju parlamenta v manjšini.

Pogajanja za sestavo nove vlade se vršijo že cel teden, a niso prinesla uspeha. Za novega načelnika vlade je predsednik republike Doumergue (reči: Dumerg) predlagal gospoda Daladiera, voditelja radikalne stranke, Daladier je skrajni demokrat in se zelo približuje socialistom. Zato je tudi takoj povabil socialne demokrate, naj stopijo z njim v vlado in sprejel celo vrsto njihovih programatičnih zahtev. Tako jim je n. pr. obljubil, da zniža vojaške stroške za eno milijardo ali 1000 milijonov frankov, da pomilosti zaprte komuniste, uvede monopol na uvoz žita in tako dalje. Socialnodemokratski poslanci so izjavili, da so pod temi pogoji pripravljeni stopiti v Daladierovo vlado, a da morajo prej vprašati stranko za dovoljenje. Tako je francoska socialna demokratična stranka prvič po svetovni vojni razpravljala o vstopu v vlado, kar pomeni velik politični dogodek za Francijo in je važno za Evropo. Ako bi namreč socialisti šli v vlado, bi bile v Evropi kar tri države, kjer stoje na državnem krmilu socialisti: Nemčija, Anglija in Francija. Nasprotstva, ki so po Mac Donaldovem nastopu nastala med Anglijo in Francijo, bi se dala tako lažje izravnati. Toda francoska socialna demokratična stranka je z majhno večino vstop v vlado odklonila. Obljubila pa je, da bo kljub temu vlado Daladiera v parlamentu podpisala, kar je tudi nekaj. Vse kaže torej, da se francoska politika vsekakor pomakne še bolj na levo, nego je bila do

slej. Briand ostane tudi v novi vladi minister za zunanje posle. O koncu francoske vladne krize bomo še pisali.

Izid volitev na Češko - Slovaškem.

Preteklo nedeljo so se vršile na Češko-Slovaškem volitve v parlament. Borba je bila zelo ljuta, toda zakonita. Nikjer v državi ni prišlo do nasilstev. Volivci so v popolni svobodi glasovali za stranko, ki je odgovarjala njihovim pričanjem. Izid volitev je zanimiv. Nekatere stranke, ki so bile doslej v vladi, so pridobile na glasovih in poslancih. Tako na primer Agrarna ali Kmečka stranka gospoda Švehle. Dobil je v nedeljo 1 milijon 104 tisoč glasov, dočim je imela zadnjič 1 milijon 5 tisoč. Narasla je torej za 99 tisoč volivcev. V parlamentu, ki šteje v Pragi vsega 300 poslancev, bodo imeli agrarci 46 sedežev, prej so jih imeli 41. Čudno pa je, da je Češka ljudska stranka pod vodstvom monsignorja Šrameka, ki je tudi več let v vladi, radi tega pri volitvah močno trpela. Število njenih volivcev je padlo od 690 na 623 tisoč, poslancev pa od 31 na 25, kar pomeni, da je Šramek zgubil v parlamentu 5 sedežev. Ravno tako je pretrpel zgube voditelj Slovaške ljudske stranke Hlinka. Njegovi glasovi so padli od 478 na 425 tisoč, število poslancev se je znižalo od 23 na 17. Tudi Slovaška ljudska stranka župnika Hlinke je bila v vladi.

Če pregledamo v celoti izide nedeljskih volitev, moramo ugotoviti, da so največje uspehe odnesli socialni demokrati, in sicer toliko češki kolikor nemški. Češki socialni demokrati so pridobili nič manj kakor 338 tisoč glasov, zakaj poskočili so od 631 na 970 tisoč volivcev. Mesto 29 bodo imeli sedaj v praškem parlamentu 39 po-

slancev. Nemški socialni demokratje so povečali število volivcev za 94 tisoč; zadnjič jih je bilo 411, sedaj jih je 506 tisoč. Poslancev bodo šteli 20, prej so jih imeli 17. Komunisti so pa bili pri zadnjih volitvah potolčeni in so zgubili 10 poslancev. Mesto 41 jih bo sedaj 31. Glasovi komunistov so padli od 941 na 752 tisoč, zguba znaša torej 188 tisoč. Kljub temu so pa ostali še precej močna skupina v parlamentu.

Dosedanja češko-slovaška vlada je

bila sestavljena iz 6 strank: Češka agrarna stranka, Češka ljudska stranka, Češka stranka majhnih obrtnikov, Slovaška ljudska stranka, nemški krščanski socialci in Nemška agrarna stranka. Doslej so te stranke imele v parlamentu večino, sedaj so jo izgubile. Proti 146 poslancem vladnih strank stoji opozicija, ki šteje s komunisti vred 154 mož. Pri nedeljskih volitvah je bila torej češko-slovaška vlada poražena, in sicer v korist skrajnih levičarskih strank. Radi tega se je

načelnik vlade češki agrarec Udržal podal k predsedniku republike Masaryku in mu javil odstop vlade. Masaryk je ostavko sprejel in naročil ministrom, naj vodijo do sestave nove vlade tekoče upravne posle.

Kljub temu da so socialni demokrati pri volitvah zmagali, niso sami dovolj močni, da vzamejo državno krmilo v roke. Če hočejo priti na vlado, se morajo združiti z eno ali več meščanskih strank. Kako se vlada sestavi, sporočimo o prvi priliki.

Šli so pred nami...

Anton Medved:

Vernih duš večer.

*Na gomile zapuščene
prišla je nocoj pomlad,
pred slovesom jih poljubiti
zadnjikrat.*

*Kar je cvetov še žarelo
z vrtov in prisojnih lin,
s sabo je prinesla mrtvim
za spomin.*

*In zazvonil zvon je v stolpu,
in zaplakal je oblak,
in zaječal silen veter
v gluhi mrak,*

*in zapeli so duhovi
žalno pesem davnih let:
z Bogom, zlate sanje, z Bogom
lepi svet!*

Eno misel prižgimo...

Zvonijo, turobno zvonijo zvonovi iz lin. Vabijo, prosijo žive, naj si obude spomin na mrtve. In dvignejo se z ljubeznijo in toplim spominom v srcu po vsem svetu tisočeri in milijoni na grobišča rajnkih pomoliti njim in sebi v dušni blagor.

Pa dosti jih je, ki ga nimajo, da bi pomolil nad njih strohnelimi ostanki ter prižgal svečko spomina.

»Ich hatte einen Kameraden...«

Tako začne nemška vojaška poevka:

*»Tovariša imel sem,
bolj zvest ni bil noben;
je krogla priletela,
je padel ustreljen.«*

Tak napis »Tovariša imel sem...« že spran od burje in dežja je vklesan na križ, pod čigar senco spe smrtno spanje tisoči vojakov na solkanskem vojnem pokopališču.

Spominu neznancev, ki so padali in umirali v gališkem blatu, po kraških skalah, v peklu Verduna in celo v Mezopotamiji, Egiptu in Sv. deželi so zgradili veličastne mavzoleje z napisi »Neznanemu vojaku«. Lučka brli pred temi mogočnimi spomeniki, da živo spričuje, kako narodi spoštujejo padle mučenike.

Toda dosti jih je, ki se jih molivci ob mavzolejih »Neznanemu vojaku« ne spominjajo. To so tisoči naših očetov, bratov, zaročencev. Vojna, ki ji niso vedeli pomena, jih je pahnila v strelske jarke. Tam so končali. Kdo ve kdaj, kje in kako? Steptani v zem-

ljo čakajo vstajenja; morda v spravnem objemu s »sovražnikom«?

Na te pozabljene grobove, kjer ni moč prižgati svečke za duše rajnih, ponesimo misel na nje ter jo prižgimo...

»Imeli smo jih, v gori hrast...«

»Joža moj je bil po koncu mož...«, poje naš pesnik o njem, ki ga je rad imel zastran značaja, trdnega ko kreten.

In koliko takih mož, krepkih in značajnih je že leglo v grob, ki je morda danes že pozabljen. Živeli so lahko skriti v oddaljenih grapah ali sredi gozda, pa s svojo značajnostjo od dedov naučeno so kot živ vzgled svetili, tudi če samo svoji družini; in dovolj so storili. Morda niso zatisnili svojih trudnih vekov letos, lani, lahko so jih pred sto leti in so že pozabljeni. A bili so »po koncu mož«. Tudi na take grobove porojajmo ter jim eno svetlo misel prižgimo...

»Klesali so naš obraz...«

»Narod, ki ne časti svojih mož, ni vreden, da jih ima!« Učimo se od naših sodržavljanov, kako spoštljivo znajo hraniti in iz roda v rod izročati dedovino velikih mož.

Tudi v naših grobovih spe. Ne bdi li Šimen tam gori nad Sočo pri Sv. Lovrenci? In prirodoslovca Erjavca ne slavi li sleherna trava na razbitem goriškem pokopališču? Pa zgodovinarji Carliji, Sile, Rutarji, Kosi? Stari buditelji Tonkliji, Lavriči, Gregorčiči? Misleci in sejavci Mahnič, Kreki, Jugi, Čibeji?

To so le nametana imena za trume drugih, ki so prav tako klesali poteze na obrazu ljudstva.

Marsikateri teh grobov je zapuščen in osamljen, brez lučk in cvetja. Ajmo, porojajmo z mislijo na te grobove in prižgimo misel, ki bo nam svetila...

Življenje - smrt.

Vsi sveti in vernih duš dan!

Kako pomenljivo obhaja Cerkev ta dva praznika, ki sta za poedinca tako tesno združena z njegovo osebo. Kakor da je postavila Smrt nasproti Življenju in priklicala v spomin nam, prahu in pepelu, grozopolno veličastje Smrti.

Ob vseh svetih gledamo občestvo nas vseh poveščano po smrti. Odtrgan je pogled od teh par bežnih dni in

uprt v slavo svetnikov, ki so bili tu na zemlji morda zadnji berači, teptani in zasramovani od mogočnikov. Teh slednjih morda ni v občestvu svetnikov... Oni drugi pa so dosegli slavo, ki je svet ne more dati. V pravičnosti so umrli in so pravico zaslužili.

Nepravičnim sveta je pa roka Prave napisala kot babilonskemu Nabuhodonozorju »Mane, Tekel, Upharsim,« »prelahek si bil najden!«

In ko pride ura, tedaj grozno izenačevanje Smrti ne pozna razlik med revno in bogatinom, med oblasti polnim in praznim, med slavnim in nepoznanim. Ni je večje sile na svetu, trepet vzbujajoče, kot je sila Izenačevanja, sila Smrti. Vsi postanemo enaki, kup za črve, le dobro duše bo pričalo nam v prid pred večno Postavo.

Čemu bi jokali na grobovih rajnih, če imajo takega pričevavca, saj gredo v življenje občestva. Trepečejo najraje na vernih duš spomin vsi, ki jih je strah grozopolnega izenačevanja Smrti...

Tu leži...

Kratka je doba enega leta, pa koliko se jih preseli v tem času v večnost. Lani še zdravi, polni načrtov in moških upov, letos — prah in pepel...

Le nekaterih in z njimi vseh se spominimo. Smrt je pobrala lani h koncu leta župnika Likarja, pastirja ovčic na Ubeljskem; poznal je skoraj ves sedanji rod goriškega kateheta Tabaja, ki smo ga paglavci jezili; šel je po plačilo. Zlatomašnika Godniča ni več. Brž za njim so šli vedno uslužni knjigarar Silič, stari in zaslužni zbiratelj narodnega blaga nadučitelj Josip Kenda. V marcu je naglo vzel profesorja Gustava Novaka, še hitreje Žbono, uradnika na goriškem »Montu«. V Ljubljani je zatisnil oči dosti obetajoči mladi mislec rojak dr. Čibej. Vse nas je pa pretreslo, ko smo 8. junija polagali v grob prof. dr. Josipa Ličana. S tem imenom je združeno kulturno in politično življenje zadnjih desetletij naše dežele. Tu leži še livški kurat Pavle Jelovčan, samozatajevalec in trpin, tam sta šolnika prof. Žnideršič in stari učitelj Trnovcev Franc Cicero, ondi zopet počivajo krepki fantje, dekleta v cvetu let, gospodarji naših kmečkih domov, naše matere-trpinke, otroci in pozabljeni, a vsi danes v našem spominu, v spominu življenja, v katero verujemo!

Kaj se sliši po svetu.

Pariz brez konj.

Pariški mestni očetje so sklenili, da počenši s 1. januarjem prihodnjega leta ne sme krevsati po pariških ulicah nobeno fiakarsko kljuse več. No, pa že sedaj nimajo izvoščeki v velikih mestih nič kaj prida zaslužka, ker jim vsega prevzemo avtomobili.

Nenavadni potniki.

Ko je pred nekaj dnevi došel v Rim brzovlak iz Turina, so železničarji opazili, da so izpod nekega vagona prvega razreda zlezli štirje možiki, ki so bili vsi črni, razkuštrani in zamazani. Varnostno oblastvo jih je prišlo in zaslišalo. Ugotovilo je, da so skrivnostni potniki — štirje še ne 20 letni mladeniči — mehaniki iz Turina, ki so prišli iskat dela v Rim. Ker niso imeli denarja za vožnjo, so se privezali pod vagon in na ta način došli v večno mesto. V svojem neprijetnem skrivališču so potovali skoro 14 ur.

Sloni z lučkami.

V velikem indijskem mestu Bombay ni nič čudnega, če ugledaš na ulici orjaškega slona, kako dobrodušno mahedra in vleče za seboj naložen voz. Za cestne policijske predpise se tak debelo kožec kajpada ne zmeni veliko. Zato se je pa tudi pripetilo, da je oni dan zvečer neki motociklist zadel v to orjaško vprežno živino. Motor se je razbil, slon pa še kihnil ni. Da bi se slične nesreče ne pripetile več, je bombajska policija določila, da morajo imeti sloni, če gredo po noči na ulico, spredaj dve svetli in zadaj eno zeleno lučko.

Ob ustanovno listino.

V mestu Ujpestu na Madjarskem so hoteli slaviti obletnico ustanovitve mesta. Manjšina pa je bila iz samega političnega nasprotstva proti proslavi, češ da se itak ne ve, kdaj je bilo mesto ustanovljeno. Župan in njegovi pristaši so na tako nesramnost postali rdeči kot raki ter tekli v mestni arhiv brskati za ustanovno listino. Našli so jo, a v svojo grozo in v veselje opozicije so opazili, da so jo podgane razjedle prav na tistem mestu, kjer je bila zapisana letnica ustanovitve.

Gore, umaknite se!

Znano je o Mohamedu, da ker ni gora prišla k njemu, je pa on šel k njej. Danes pa nima moderna tehnika niti z gorami več tolikanj obzira.

V mestu Los Angeles, ki je iz majhne španske naselbine na zapadni obali Združenih držav, postalo milijonsko trgovsko središče, je sredi mesta delal napotje 33 metrov visok grič Bunker Hill. Močno je oviral razvoj prometa. Zato so sklenili, da bodo cel grič kratkomalo odstranili. Preračunali so, da bo treba speljati proč 20 milijonov kubičnih metrov kamena in zemlje. Vse delo bo stalo 40 milijonov dolarjev. Zato bodo pa pridobili 90 hektarjev dragocenega zemljišča uporabnega za stavbe. Če ga bo mesto po kosih odprodalo, bo še dobiček imelo. Amerikanec že zna preračunati.

Na luno.

Marsikateri bravec »Novega lista« bo neverjetno zmajeval z glavo, češ saj spada v kraljestvo domišljije letati na luno. Res je spadalo še pred par desetletij, a danes ne več.

Predhodniki.

Sicer pa ni nič novega, da človek v jasnih nočeh obrača pogled na nebesni svod, kjer po zakonih nevidnega Računarja krožijo ozvezdja in osolnčja v brezbrežno vsemirje. Že več kot eno tisočletje je stara težnja odkriti tajne vsemirja. Morda se je že Asircem, Arhimedu, Galileju ali Koperniku kaj podobnega sanjalo.

Prvi pa, ki je sodobnikom razkladal načrt, kako poleteti v vsemirje ali na luno, je bil Herman Gauswindt iz Berlina koncem preteklega stoletja. Toda imeli so ga za norca. Le siloma se je ubranil norišnice. Za Gauswindtom sta se bavila s tem načrtom Ziolkowsky in Goddard. Tudi ta dva sta imela smolo z načrtom. Znanstveni svet ju je smatral za neresna.

Oberthov poskus.

Par let se nihče ni več oglašil. Prav te dni so pa vsi listi prinesli oznanilo, da bo profesor Oberth poslal raketo v vsemirje. To se bo zgodilo 25. novembra blizu mesta Treptowa na severnem Prusku. Dolgo so učenjaki ugibali, kako bi se dalo prodreti v zračne plasti. Toda z letali so se dvignili do zdaj komaj kakih 15 kilometrov visoko; do lune je pa precej dalje, celih 385.000 kilometrov. Tako daljavo je mogoče premagati le z umetno sestavljenim strojem, ki ga potiskajo rakete vedno višje in višje. Kako? Raketa za na luno ima obliko torpeda. Ta torpedo je v zadnjem delu napolnjen z raketami, ki po vrsti eksplodirajo. V gotovi višini eksplodira prva, ob eksploziji se razvijejo plini, ki torpedo potisnejo višje, ob enem pa vžgo vžigalno vrv druge rakete, ki zopet v gotovi višini eksplodirala in to se potem ponavlja, dokler ne dobi torpedo hitrosti 40.000 kilometrov na uro.

Spočetka se bo profesor Oberth zadovoljil le z manjšim poskusom. 25. novembra bo poletelo v zrak njegovo torpedo brez posadke v njem. V aparatu bodo le meteorološki instrumenti. Ko se bo v doslej še nedosežnih višinah torpedo razpočilo, bodo ti samozaznamujoči instrumenti privezani na padalo prišli lepo na zemljo in pokazali, kako je v visokih zračnih plasteh.

Izlet na luno.

Sam profesor pa pravi, da bo mogel človek podvzeti polet na druge planete in zvezde šele čez kakih 20 let. Danes ni še moderna znanost dovolj razvita, da bi mogla biti pripravljena na vsa presenečenja, ki jih še skriva narava.

Iz fizike je znano, da segajo zračne plasti kakih 200 kilometrov visoko, potem pride brezračje, nato pa spet ozračja planetov. Privlačnost zemlje

se javlja le v ozračju. Baš privlačnost pa povzroča, da stoji človek pokoncu. Človeški organizem zahteva pokončno ali vodoravno lego. Kako bo pa s posadko torpeda, ko pride v brezračni prostor? Profesor Oberth trdi, da je že na sebi preskusil take kapljice, ki pomagajo človeku, da bo lahko prestal v raketi tudi z glavo navzdol, ker truplo bo v brezračnem prostoru kar viselo. No, pa je tolažba v tem, da bo vožnja na luno trajala le 36 ur.

Toda zopet druga nevarnost. Ali se ne bo raketno letalo, ki bo brzelo s 40.000 kilometri na uro, raztreščilo, ko bo trčilo ob luno? Oberth je tudi na to mislil in se bo tej nevarnosti izognil s tem, da bo usmeril eksplozijo plinov v raketah v nasprotno smer kot bo letelo torpedo proti luni. Na ta način si bosta držali ravnotežje privlačna sila lune in sila raket, ki bo zdaj torpedo poganjala od lune proč. Tako bo letalo 20. stoletja mirno pristalo na luni. — Čakajmo; nemogoče pa ni!

Za umnega gospodarja.

Trg kmečkih pridelkov.

Trst, 29. oktobra:

Grozda je čedalje manj na trgu; cena gre stalno navzgor in se suče med lir 1.50 in 2.60 za kg.

Hruške: 1.60 do 2.80.

Jabolk je na trgu precej, večinoma iz Istre, nekaj iz Brkinov po 130 do 220.

Kostanj: srednje debeli 80 do 110, maron 130.

Krompirju se je cena ustalila okoli 50.

Fižol v stročju 300.

Vrzote, večinoma iz Goriške, malo iz Istre: 60 do 70.

Drva (suha): 16 do 18 lir kvintal.

Gorica, 30. oktobra:

Vse kar se prodaja na trgu, gre za domači ali tržaški konsum; v inozem-

Dr. VENCESLAV REVA

bo otvoril 2. novembra t. l.

lastno pravno pisarno

v GORICI

via Contavalle 2/I

TOLMIN

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik

dr. P. Ugo Netzbandt

izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem (na Bavarskem)

sprejema

v Tolminu vsako soboto in nedeljo (pri drju Bussiju),

V Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10)

stvo odpošljejo trgovci kakšno redko košaro grozdja, kostanj v Jugoslavijo, Avstrijo, suhe (briške) smokve na Češko, olupljene češplje v Hamburg. Cene so sledeče:

Grozdje (ga je malo): rebula in drugo belo 200 do 240, črno 120 do 140.

Hruške (večinoma iz Cerkljanskega Idrijskega) od 60 do 200; jih je mnogo vrst, drobnih in debelih.

Jabolka (iz Reške doline Brkinov): drobne po 100, lepe tudi 200.

Kostanj droban 40 do 50, maron 70 do 90. V splošnem je kostanj zelo slab, tako nizko ceno pa ima, ker je bilo vreme do sedaj še pretoplo, in je bil zato konsum bolj pičel.

Češplje, olupljene in suhe 400 do 450, suhe in olupljene smokve 230.

Krompir 35 do 40.

Zelenjad: Kapus 40, vrzote 20, repa 10, solata endivija 20 do 40, solata letna 70 do 80, špinata 40.

Cvetlice: kisantheme 10 do 15 stotink za kos.

Godspoirski koledar za november.

V hiši: Zima je pred durmi. Če še nisi preskrbel potrebnih drvi, oskrbi si jih. Če si shranil kaj sadja ali grozdja, preglej, če ti ne gnije. Odstrani vse nagnito in plesnivo. Plesen onesmogiš z zažvepljanjem srambe s tem, da zažgeš v njej nekoliko žvepla. Pazi, da se ti koruza dobro osuši, zato jo hrani na zračnem mestu, dež pa naj nima dostopa do nje. Preganjaj miši. Zastrupljenje s cinkovim fosforom najbolj zaleže.

V kleti imaš novo vino. Pazi, da bodo sodi vedno polni, zato jih zalivaj. Če ni sod polen, se na vrhu kaj rad (gotovo) razvije kan; kan tvorijo glivice, ki spreminjajo alkohol v ogljikovo kislino in vodo. Če nimaš s čim zaliti soda in tudi ne moreš dobiti primerne manjše posode, potem dobro zažveplaj praznino nad vinom. Ne hrani v prostoru, kjer imaš vino, tudi krompirja; v kleti ne kisaj repe in zelja, ker vsi ti pridelki dajajo vinu in vinski posodi neprijeten duh.

V hlevu: Živina je obsojena, da mora od sedaj naprej skoraj stalno bivati v hlevu, razen ko jo ženemo na vodo ali še nekoliko na pašo. Ne goni živine na pašo zgodaj zjutraj, ko se še ni posušila rosa. Žival se ne napihne samo radi ugrete in plesnive detelje, temveč tudi radi mrzle, rosne in od slane pobeljene jesenske paške. Zato pazi, kdaj in kod paseš.

Pazi v hlevu na čistost. V Gorah imajo mnogi živinorejci grdo navado, da ne izkldajo gnoja vse od začetka novembra pa tja do marca. Gnoj je v takih hlevih nad kolena. Kaj bi rekel ti, če bi te zaprli štiri ali pet mesecev v stranišče? Kako bi se počutil? Res daje gnoj nekoliko toplote, a resnica je tudi, da postane živina v takem hlevu jetična in da jo napadajo vse mogoče bolezni. Zato izkldaj gnoj večkrat in skrbni za toploto v hlevu z nastiljem! Pazi tudi, da se gnojnice odteka, ker vlažen mraz je najbolj škodljiv (revmatizem). Mnogi imajo tudi grdo navado, da zamaše mala hlevska okna z gnojem. Nekoliko zraku pa moraš le dovoliti živali in tudi malo svetlobe, zato naj ima hlev okno s šipo. Zato pa pazi, da ne bodo imele dostopa v hlev skozi špranje različne sapice. Špranje zamaši, a ne z gnojem, temveč z lesom. Popravi! Naberi dovolj stelje, da bo živina na toplem.

V vrtu: Če nisi še povezal solate endivije, poveži jo; ravnotako tudi zeleno (šelno). Sedaj

Olga Nemec Ludovik Mozetič

poročena

Bilje - Renče 23./10./29.

Samo ALL' ECONOMIA FAMILIARE

Trst - Piazza Ponterosso N. 5

boste radi vedno novih prihodov kupili po NIZKIH CENAH prvovrstno in izbrano blago. Nekateri cene.

Lawn Tennis	od Lit. 2.30 naprej
Frštanj za halje	" " 1.90 "
" dvojno lice	" " 3.90 "
" za srajce	" " 2.70 "
" za srajce križan	" " 3.70 "
" rdeč in moder. križan	" " 3.70 "
Žamet fantazija za halje	" " 6.50 "
Plavina „Rè dei biù“	" " 3.90 "
Volneno blago za suknje 150 c	" " 18.50 "
Mušlin, volnen vseh barv	" " 10.50 "
Volneno blago za moške obleke	" " 29.50 "
Pullower	" " 18.50 "
Tople otroške majice	" " 3.90 "
Jajčna koža (pelle ovo)	" " 2.85 "
Platno Madonna	" " 2.50 "
" za rjuhe 150 c	" " 4.50 "
Površniki (ugodna prilika)	" " 75.— "
Prtenina bela in barvana	" " 4.50 "
Šaten črni, dvojna širokost	" " 3.90 "
" barvan	" " 3.50 "

VELIKA IZBERA nogavic za moške, ženske in otroke odev, pokrival, blazin, žepnih rut, lanenega platna poljubne širskosti, čipk, vezenin, itd. itd. Proučite naše cene in prepričani boste da ni nižjih v Trstu.

Darovi za birmo

izredno nizke cene,
velika izbira samo v

ZLATARNI F. BUDA
TRST - Corso Garibaldi 35

TOVARNIŠKE CENE!

POTREBŠČINE

za
kovače, mehanike
in mizarje

PELLER, KAHAN & C.

Trieste, via S. Nicolo št. 12
Lastna skladišča v prosti luki
TOVARNA REMSCHEID-NEMČIJA

Pozor na cene pri tvrdki

S. LEVI

TRST - via S. Lazzaro št. 9 - TRIESTE

Vedno novi dohodi po najugodnejših cenah.

Frštanj	od L. 1.80 naprej
Lawn tenis v vseh barvah	po " 2.40 "
" črtan	po " 2.70 "
Frštanj za srajce	po " 3.30 "
Flanela težka	po " 5.50 "
Volneno blago za obleke	od " 5.50 "
Žamet za obleke	" " 5.50 "
" za moške hlače	" " 7.— "
Podvleke svilene	" " 3.— "
Blago za zimske suknje 140 c.	" " 12.— "
Cajh za hlače	po " 6.— "
Blago za hlače	po " 11.— "
Moške nogavice	po " 1.50 "

Ženske nogavice močne na prav in narobe. Veliki popusti na bombaževini (kotoninah) za srajce in za rjuhe. - Velika zaloga maj za otroke in otroških spodnjih hlač, nogavic, i. t. d.

JOK
KRIK
JEZA
TRMA
SAMOGLAVNOST

Evo kako sprejme vaš otrok zdravila posebno pa ricinovo olje.

Odvajalni čokoladni bonbon ARRIBA, katerega smatrajo otroci za slaščico, je edino sredstvo, katero pozdravijo otroci s ploskanjem, nasmehom in z izrazom veselja.

ARRIBA je edino čistilno sredstvo, ki učinkuje v resnici dobro. Dajte ga vašim otrokom in vzemite ga tudi vi, ker koristi mladim in starim.

L 0-50
komad

ARRIBA

ČISTILNI ČOKOLADNI BONBON

Naročite
se na mesečnik
„Družino“!

je čas, da vkletiš kaj zelenjadi za zimo. Solata, zelena, peteršilj, kapusne glave in druga zelenjad ti bo v zimskem času zelo prijala. Pazi le, da vkletiš suho zelenjavo v lepem vremenu. Vlažna bo v kleti plesnila in gnila. Skoplji zelenjad s koreninami vred in v kleti jo vloži v droban pesek, a ne pregosto, da ne bo gnitje prestopilo iz ene rastline na drugo. Zelenjad potem večkrat preglej in porabi najprej tisto, ki je kaj poškodovana. Vrtno zemljo prekoplji in pognoji s hlevskim gnojem, potem pa jo pusti, da čez zimo dobro premrzne in se odpočije.

Ali imaš na svojem posestvu kakšno solnčno, toplo lego? Tam bo kmalu mogoče saditi zgodnji grah, sedaj pa lahko sadiš zimsko zelje (vrzote).

V sadovnjaku: Ali si že prečital knjigo »Sadjarstvo«, ki jo je izdala lansko leto Gor. Moh. družba? Potrebno je drevesca pregledati, odžagati nalomljene in suhe veje, rane pa zamazati s cepilnim ali drugim voskom. Kmalu bo zadnji čas za nalepljenje pasov z lepilom, na katero naj se vjame samica pedica in še kateri drugi škodljivci, katerega boš spomladi zastonj preklinjal. Ali si že poskrbel za jesensko sajenje sadnega drevja? Kdor sadi v jeseni, prihrani navadno celo leto.

Na njivi: Ali si že posejal zimsko žito? Čim pozneje seješ, temveč semena moraš porabiti, ker se žito slabše obraste. Na noben način ne odlašaj s sejanjem žita, ker drugače bo prepozno. Žitu lahko še vedno pognojiš z malo količino čilskega solitra ali pa apnenega nitrata. Na vsakih 100 m² vzemi po pol kg enega izmed imenovanih umetnih gnojil, zdrobi ga na perilniku ali na deski, premešaj z zemljo in posej po njivi navzdolž in počez. Če le moreš, preorji že sedaj njive za pomladansko setev in če misliš gnojiti krompirju s hlevskim gnojem, potem podorji ga sedaj, da gnoj do pomladi dovolj razpade in da bo takoj nudil krompirju dovolj hrane. Sveži gnoj ravno vsajanemu krompirju prav nič ne koristi, ker ne razpade dovolj hitro.

Senožeti dobro pognoji s Thomasovo žlindro, na nelapornatih tleh tudi s kalijevo soljo, ker senožeti so zelo potrebne. Gnojiti pa je treba v jeseni, da gnojilo dobro razpade in bodo korenine imele takoj spomladi dovolj hrane za bujnejši razvoj. Če imaš navado trositi pepel po senožeti, raztrosi ga tudi sedaj, da se čez zimo dobro premoči in raztopi. Spomladno trošenje pepela je lahko zelo škodljivo, če pritisne suša. V ostalem pa svoje senožeti očisti. Izgine naj mah, trnje, nepotrebno grmičevje in kamenje. Vsak gobec sena ali trave ti mora biti dragocen. Mah na senožeti je znak, da zemlji primanjkuje kalija in če nočeš kupiti kalijevega umetnega gnojila, raztrosi tam pepela, ki tudi vsebuje precej kalija. Mah pa moraš najprej iztrebiti z železnimi grabljami.

V vinogradu je sedaj glavno opravilo okopavanje in gnojenje trt. O gnojenju čitaj v zadnji številki poseben članek. Čimprej okoplješ trte, tem bolje bo. Lahko tudi začneš z obrezovanjem.

Lovci in mačke.

Mnogi lovci vstrelijo vsakega psa in vsako mačko, katero najdejo v svojem lovišču. Našim kmetovalcem je večkrat zelo hudo, če na ta način zgubijo zvesto žival, a ni mogoče pomagati, ker imajo lovci v novih pokrajinah pravico vstreliti vsako žival, ki bi lahko škodila divjačini. In mačka tudi vniči divjo zajčjo zalego, samo če jo dobi.

ÖHLER

Corso V. E. III št. 16

TRST-TRIESTE

Corso V. E. III št. 16

NADALJUJE SE

ZAČASNA SPLOŠNA LIKVIDACIJA

po zelo znižanih cenah.

Plašč
„Alma“
Lir
160

Teden plaščev in površnikov

PLAŠČ	„Juno“, blago fantazija, kroj angleški	L. 96
PLAŠČ	„Eva“, blago fantazija, velik kožuhočinast ovratnik	„ 130
PLAŠČ	„Nora“ angleški kroj, zelo eleganten	„ 155
PLAŠČ	„Roma“, blago dvojnege lica za šport	„ 220
PLAŠČ	„Mia“, Duvetin volnen, velik ovratnik in zapestnice iz prave kožuhovine	„ 315
PLAŠČ	„Nina“, ponarejena kožuhočina različne barve, popolnoma s svilo podvlečen	„ 360
ROŽUH	„Rosa“ lapin eletrique, črn zelo svetel	„ 785
DEŽNI	plašč „Pia“, podoben irhastemu, izbranih barv	„ 160
DEŽNI	plašč „Clea“ različnih barv sličen Trechoat	„ 95
OBLERA	„Lulu“ iz žameta, fantazija, zelo okusna	„ 90
HALJA	„Zora“, kitajski žamet, kroj „goded“	„ 45

popolnoma iz volne z ovratnikom, zapestnicami in godet polkožuhočinastimi.

Vse naše suknje brez izjeme imajo svileni podlogo. so modernih barv in popolnoma dovršenega kroja.

Navedene cene so brez odbitka, ker so že znižane za 20%.

ÖHLER

Corso V. E. III št. 16

TRST-TRIESTE

Corso V. E. III št. 16

Tečaji za nabiranje zdravilnih rastlin.

Sirom dežele se je vršilo nekaj tečajev za zbiranje zdravilnih rastlin. Ti tečaji so organizirani od zavoda za pospeševanje majhne obrti (Istituto per il promovimento delle piccole industrie), in sicer povsod tam, kjer je upanje, da bi zbiranje zdravilnih rastlin prineslo kaj dohodka okraju.

Na tečajih se pokaže in razloži, kdaj naj se zbirajo zdravilne rastline, kako se jih bere (katere dele), kako se jih potem suši in kako odpošilja. Pove se tudi, kakšno ceno imajo in se skuša ustvariti tudi stik med podeželskimi nabiratelji in trgovci z zdravilnimi rastlinami.

Mnogi udeleženci tečajev bi se pa radi naučili več: kako se delajo zdravila ter za kaj jih je mogoče rabiti. Umljivo je, da se predavatelj ne sme mešati v delo zdravnikov in lekar narjev.

Sežanski trg.

Na trgu v Sežani je bilo v mesecu juliju, avgustu in septembru t. l. na prodaj 4471 glav živine, in sicer 2115 krav in volov, 500 telet, 559 konj in 1297 prašičkov. Cena goveje živine (živa teža) od 350 — 450 lir stot, teleta (mrtva teža) od 5 — 600 lir stot, konj po lepoti in pasmi od 1000 — 3000 lir; prešiči (6 — 10 tedenski) od 70 — 140 lir glava. Kupčije v obče dobre. Razen živine se prodaja na trgu tudi raznovrstna manufaktura, železnina, čevlji, usnje, kotlovina, lesni izdelki i. t. d. Semenj sv. Justa se bo vršil 4. nov., a drugi 12. nov. in tretji 22. nov. t. l. Železniške, vozovne in avtomobilne zveze na vse strani v in iz Sežane.

Nove postave.

SLUŽNOSTNE PRAVICE.

Služnostne pravice so osnovane na zakonu ali pa na pravnih činih strank. O služnostnih pravicah, ki so osnovane na zakonu, smo v »Novem listu« že poročali.

Danes hočemo razložiti služnostne pravice, ki se osniva na pravnih činih strank, na pogodbah in oporokah.

Pravica lastnikov.

Lastniki smejo na svojih zemljiščih in na korist svojih zemljišč ustanoviti katerikoli služnost, toda ta služnost mora bremeniti samo na enem zemljišču ter služiti drugemu zemljišču in ne sme nasprotovati javnemu redu.

Način izvrševanja ter obseg služnosti je določen v strankini pogodbi, ali pa po zakonu.

Kakšne služnosti razlikujemo?

a) Služnosti so nepretrgane ali pretrgane.

Nepretrgane so služnosti, če je njihovo izvrševanje nepretrgano brez so delovanja človeka, kakor vodo

„Al buon mercato“

TRST — Via Arcata 16 — TRST

Velika zaloga moških in deških oblek. — Štaterske jope z navadnim in kožuvinastim ovratnikom. Suknje, površniki, delavske obleke, posamezne hlače in jopiči.

Govorimo slovenski. Cene zelo ugodne.

ZDRAVNICA

dr. VILMA DOMINCO,

bivša asistentinja kr. klinike za porodništvo in ženske bolezni v Firenci

sprejema

od 10. - 12. in 15. - 16. ure

GORICA, Corso Vitt. Em. III. štev. 59.

Tvrdba

DAVIDE CAVALIERO

Trst - Corso Garibaldi 5 - Tel. 79-32

Največja zaloga napravljanih oblek, površnikov, dežnih plaščev, Trenchcoats, lahkih in težkih suknj, otroških oblek, kamelinih podvlek, črtanih hlač.

Sukno na meter iz domačih in inozemskih tovarov.

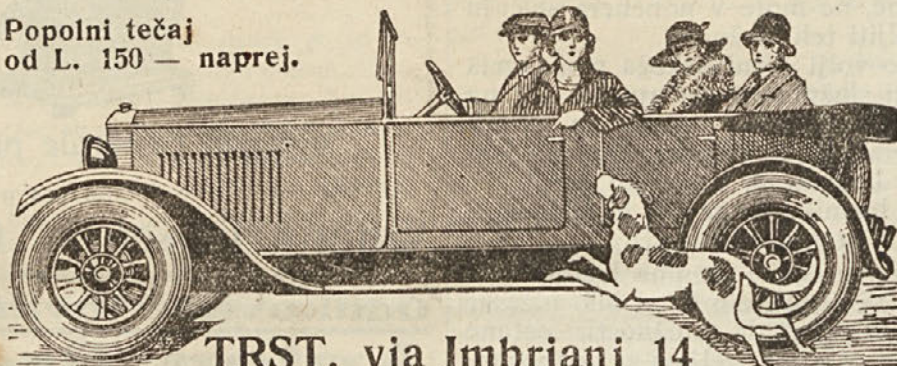
LASTNA KROJAČNICA.

Govorimo slovenski — Cene nizke.

Avtomobilna mehanična šola, državni patent zajamčen. Vedno odprti tečaji.

Popolni tečaj
od L. 150 — naprej.

Telefon št. 75-67.

Govorimo slovenski.

TRST, via Imbriani 14

Kdor pošlje 2 L v znakah. prejme knjižico z vsemi navodili za dosego patenta in popravila pri motorju

Vsi morajo vedeti, da so čevlji

FORCESSIN

najboljši in najcenejši.

Samo v TRSTU

via Caprin 5 (Sv. Jakob)

Čevljarnica FORCESSIN

Govorimo slovenski!

SKLADIŠČE

izgotovljenih oblek, površnikov, Trenck-Coats, „Pale-tot“, „Raglan“, jop in hlač za moške in mladeniče.

Posebnost: Obleke iz volnenega blaga vseh velikosti za dijake.

Posebni oddelek sukna, blaga črnega, plavega in fantazija. Naročila po meri se izgotavljajo v lastni prvovrstni krojačnici po skoraj tovarniških cenah. Vse to dobite samo v modnih skladiščih za gospode

„ALLE GRANDI FABBRICHE“

TRST — CORSO GARIBALDI ŠT. 10 — TELEF. 79-35 — TRIESTE

NB. Blago, katero ne dopade, se lahko zamenja ali pa vrnemo denar.

vodna in razgledna služnost itd. Služnosti so pretrgane tedaj, če se ne morejo izvrševati brez sodelovanja človeka, n. pr. služnost, ki daje pravico do prehoda, zajemanja vode, gnati živino na pašo in druge.

b) Služnosti so vidne ali nevidne. Vidne služnosti so one, ki se javljajo v zunanjih znakih, n. pr. po oknu, vratih, vodovodih. Nevidne služnosti so pa one, ki se ne javljajo po vidnih znakih, n. pr. prepoved, da se ne sme na kakšnem zemljišču zidati ali da se ne sme zidati čez določeno višino.

Kako nastanejo služnosti?

1. Nepretrgane in vidne služnosti nastanejo na podlagi pravnega posla (pogodba, oporoka), po 30 letnem priposestovanju in na podlagi odredbe družinskega poglavarja.

2. Nepretrgane, toda nevidne služnosti ter pretrgane služnosti, pa naj si bodo vidne ali nevidne, se ne morejo na drugi način ustanoviti, nego na podlagi pravnega naslova.

Sama posest, četudi bi trajala od davnine, ne more v nobenem slučaju utemeljiti teh služnosti.

3. Po volji družinskega poglavarja obstoji služnost v slučaju, ko se na en ali drugi način dokaže, da sti bili dve zemljišči, ki sti prej pripadali različnim lastnikom, v posesti enega ter istega lastnika in da jih je ta lastnik pustil v stanju služnosti.

Če pa preneha skupna lastnina na teh dveh zemljiščih in ni bilo ničesar določenega glede služnosti, ostane služnost v polni veljavi za obe zemljišči, ki odslej pripadati različnim lastnikom.

Kdaj prične priposestevanje?

Pri služnostih, ki dajo lastniku »gospodujočega« zemljišča pravico do določenih dejanj na »trpečem« tujem zemljišču, (n. pr. zgraditi vodovod), prične priposestevanje z dnevom, ko je lastnik zemljišča, kateremu tuje zemljišče služi, započel izvrševati služnost.

Pri služnostih pa, ki ne zahtevajo nobenih dejanj, pač pa nasprotno, da ne sme lastnik »trpečega« zemljišča s svojim zemljiščem svobodno razpolagati, prične priposestevanje z dnevom, ko je lastnik »gospodujočega« zemljišča lastniku trpečega zemljišča na formalen način zabranil v eni ali v drugi smeri svobodno razpolagati s svojim zemljiščem.

Zgoraj smo rekli, da je mogoče nekatere služnosti (to je vse nepretrgane, toda nevidne služnosti in vse pretrgane služnosti, naj si bodo vidne ali nevidne) osnovati samo s pomočjo enega ali drugega pravnega posla (n. pr. pogodbe). Če manjka pravni naslov pri omenjenih služnostih, ga ni mogoče na drug način nadomestiti ko z listino, ki jo izda lastnik »trpečega« zemljišča; v tej listini mora lastnik priznati obstoj določene služnosti.

Priposestevanje pa je pri teh služnostih popolnoma izključeno, četudi bi obstajala posest že od davnine.

30 lir na dan

prav z lahkoto zasluži 14 letna deklica s pletilnim strojem „DUBIED“

Stem strojem lahko pleteš obleke, maje, hlače, nogavice i. t. d. Glavno zastopstvo

ELIJA ČUK, Gorica, Piazza Cavour šte. 9.

Tu vdobiš tudi najboljše vrste šivalnih strojev, dvokoles in vse tozadavne potrebščine.

Lastna mehanična delavnica, Via Duomo št. 11
Brezplačen pouk v pletenju in vezenju.

MODNI SALON

Velika izbira jesenskih in zimskih klobukov zadnjih novosti, po zmernih cenah.

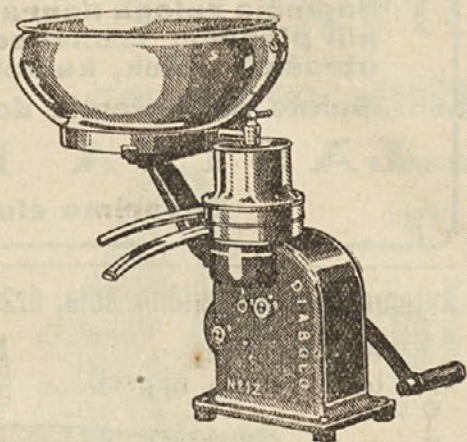
Preoblikovanje in popravila po naročilu.

Gorica, via Mazzini 6 (ex via Municipio)

Petra Mozetičeva.

KMETOVALCI!

Radi višjih cen masla je sedaj čas zelougoden, da si nabavite posnemalnik

DIABOLO

Posnemalnik Diabolo izdeluje A. B. Pump-separator v Stockholmu na Švedskem, ki je največja tovarna na svetu za izdelovanje posnemalnikov. Ti so radi svojega prvovrstnega materiala, sestave, trajanja in lahke rabe od kmetov priznani za NAJBOLJŠE.

Večletno jamstvo tovarne.

Plačljiv je tudi v manjših obrokli.

Iščemo krajevne zastopnike.

Zahtevajte brezplačne cenike!

Agenzia Generale per scrematrici Diabolo, Bolzano.

Za vsa pojasnila pišite na naslov:

Vittorio Jonson — GORICA, Via Contavalle 4-II

Odlikovana tovarna

Anton Breščak, Gorica

via Carducci št 14

Največja zaloga pohištva na Goriškem. — Velikanska izbira posteljnjakov po ceni od 100 L naprej. Cene zelo zmerne!

Solidna in skrbna izdelava.

LASTNA DELAVNICA

v via Carlo Favetti št. 1 (prej via Vetturini št. 1)

Kmetovalci zapomnite si:

Kakor je potrebno zavarovati hišo pred ognjem, tako je tudi potrebno zavarovati vsako jesen drevje pred pedicem. To storite najceneje in najboljše z lepilnim pasom

„FIX-FERTIG“

katerega prodaja in razpošilja po pošti tvrdka

„Vinoagraria“ v Gorici

po 9 L škatla, ki zadostuje za 15 - 30 dreves.

Dobi se tudi pri „FEDERAZIONE AGRARIA CIULIANA“ v Krmini in v Trstu (Via Raffineria št. 7) v idriji pri Vrtnarskem društvu, in pri zadrugi v Dobravljah.

Josip Kerševani, Gorica

Piazza Cavour šte. 9

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramofonov, samokresov, pušk in vseh nadomestnih delov imenovanih predmetov.

Mehanična delavnica

Gorica - Piazza Cavour šte. 5

Bencin „Lampo“

Telefon št. 415, — — — Brzjavke: KERŠEVANI, GORIZIA. CICLI E MACCHINE

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 248: Leto 1923. sem zgubil eno oko. Nesreča je hotela, da se je pri nekem delu razbil od vojakov pušeni bet (mocola) in mi pokvaril popolnoma oko. Ali napravim lahko, kam in kako, prošnjo za pomoč?

Odgovor: Napravite prošnjo na vojno ministrstvo v Rimu, da Vam prizna odškodnino radi nesreče. Če so zakrivali nesrečo res vojniki, je mogoče, da bo prošnja ugodno rešena. V prošnji natančno opišite, kako se je zgodila nesreča. Prošnji priložite izjavo štirih prič (tako zvali notorični akt, ki ga Vam izda županstvo), da so nesrečo zakrivali vojniki.

Vprašanje št. 249: Ali bodo rešene prošnje za vojno odškodnino, ki so bile vložene po roku 24. aprila 1924? V prošnji je bila navedena samo škoda na nepremičninah. Kako pridem do rešitve teh prošenj ter do odškodnine (mnogim posredujejo razni pisarji in odvjetniki)?

Odgovor: Če gre za navadno vojnoodškodninsko prošnjo, ne morete pričakovati, da bi bila Vaša prošnja ugodno rešena, ker je bil rok za vlaganje vojnoodškodninskih prošenj do 31. decembra 1921. Mislimo pa, da gre v Vašem slučaju za tako zvane avstrijske rekvizicije. Če ste prijavili svojo škodo do 24. aprila 1925. nasproti Avstriji, lahko pričakujete, da boste še dobili primerno odškodnino. Ne trosite pa v ta namen nobenega vinarja, ker Vam ne more nihče pomagati.

Vprašanje št. 250: Dne 26. septembra sem bil obsojen od sodnije na 110 lir globe radi letoviščarjev (dovoljenje za oddajo sob). Ali je mogoče doseči olajšanje?

Odgovor: Proti razsodbi se ne morete pritožiti, ker je po zakonu predpisano, da mora imeti stranka, ki hoče oddajati letoviščarjem sobe v najem, tozadevno posebno dovoljenje, ki ga izda oblast javne varnosti (županstvo).

Vprašanje št. 251: Odvetnik me terja 50 lir za obravnavo (glej prejšnje vprašanje). Ali sem dolžan plačati, ko pa ni niti ust odprl. Naj še dodam, da nas je bilo 19 sojenih, tako da bi gospod celih 950 lir vtaknil v žep, kar je pač lepa svota?

Odgovor: Glede odvetniških stroškov poprosite odvetnika, da svojo terjatev nekoliko zniža; če pa ne bo hotel znižati, je najbolj pametno, da plačate in se tako izognete še drugim morebitnim stroškom.

Vprašanje št. 252: Prijatelju sem bil za poroka za 2000 lir. Poleg mene je bil še en soprorok. Ko sem podpisal menico, nisem vedel, da je prijatelj do grla zadolžen in da tudi soprorok nima nobenega imetja. Ob zapadlosti menice sem plačal polovico meničnega zneska, sedaj me pa terjajo še za ostalo polovico. Ali sem dolžan plačati?

Odgovor: Kdor podpiše menico kot porok, naj se zaveda, da bo mogoče on moral plačati celotni znesek, ker to ravno pomeni poroštvo. Lastnik menice zahteva plačilo od poljubnega podpisnika; navadno jo zahteva od tistega, ki kaj ima in kjer upa, da bo prišel do plačila. Vi ste torej dolžan plačati tudi ostalo polovico, Vaš prijatelj pa postane Vaš dolžnik za vse, kar morete plačati zanj.

Vprašanje št. 253: Kje stanuje in kako se imenuje oni mož, ki zdravi za jetiko bolne ljudi, o katerem so pisali, da so ga zaprli in zopet izpustili?

Odgovor: Ne vemo naslova, sicer pa itak ne sme zdraviti.

Vprašanje št. 254: Glede starega vinograda, zgodnjega graha, itd. dobite odgovor v posebnem članku, ko bo za to čas.

Vprašanje št. 255: S čim naj zavarujem sadna drevesca, da jih po zimi zajci ne obrizejo?

Odgovor: Čitajte v knjigi »Sadjarstvo«, katero je lansko leto izdala Gor. Moh. družba na strani 83.

Vprašanje št. 256: Letos je obilo kostanja, kupčija pa je slaba. Kako naj ga zavarujemo pred piškavostjo?

Odgovor: Samo tisti kostanj postane piškav, v katerega zleže kostanjar svoje jajčke. Iz jajčka se razvije ličinka, ki grize kostanjevo meso. Zato je lahko piškav tudi tisti kostanj, ki tega na zunaj ne kaže z luknjico. Kostanja v shrambi torej ni treba čuvati pred piškavjem. Proti piškavju se je treba boriti drugače, in sicer ob evetju kostanja. V Pijemontu delajo v tem oziru že drugo leto poskuse in ko bo jasno, katero sredstvo je najboljšo proti piškavosti, bomo poročali.

Kar se pa kupčije s kostanjem tiče, Vam svetujemo, da ga prodate ali pa da še nekaj počakate; kostanj hranite do prodaje v ježicah, da se preveč ne posuši. Vedno in povsod pa je bilo in bo, da je cena nizka, če je pridelka zelo mnogo.

Vprašanje št. 257: Na kakšen način bi mogel ohraniti mošt sladak več let? Kakšna sredstva so za to?

Odgovor: Mošt bo ostal sladek, če ne bo vrel. Vrel ne bo, če ne bo v njem vrelih glivic, katere je treba vničiti s prekuhanjem (pasterizacijo) mošta, ali pa da hranimo mošt pri zelo nizki toploti. Danes ohranjajo mošt sladek na ta način, da ga komaj zmaščene filtrirajo (posebna priprava ali pa tudi skozi platno) in močno zažvepljajo. V zadnjem času se širi iz Nemčije neki kemični dodatek »abakterin«, ki ubije sploh vse glivice v moštu in ohrani mošt potem sladek baje skozi več let. Vsi dosedanja načini za ohranjenje sladkega mošta skozi več let pa so šele v proučevanju; zadnja beseda še ni izrečena.

Vprašanje št. 258: Sem letnik 1910. Kdaj bom vpoklican pod orožje?

Odgovor: Mogoče oktobra 1930; mogoče pa šele spomladi 1931. Se še ne ve.

Vprašanje št. 259: Mož in žena se hočeta izseliti. Ali potrebujeta vsak svoj potni list ali oba enega in ali plačata le eno pristojbino ali dve.

Odgovor: Zadostuje en potni list za oba in z istim potnim listom lahko potujejo tudi nedorasli otroci. Plačate eno pristojbino. Če hočeta, si seveda lahko dasta izstaviti dva potna lista, potem seveda morata plačati dve pristojbini.

Vprašanje št. 260: Poročil sem se maja meseca, a davkarja zahteva, da plačam kljub temu samski davek. Kako je to mogoče?

Odgovor: Ko so sestavljali seznam samskega davku podvrženih ste bili upravičeno v seznamu in davek za letošnje Vam je bil odmerjen. Lahko boste ostali v seznamu tudi do letošnjega leta, in boste morali plačati, če ne boste javili davkarji, da ste se poročili. Zato po pojdite na davkarjo in javite, da ste se poročili.

Vprašanje št. 261: Ko sem bil star 13 let, sem zgubil na desni nogi dva prsta. Ali imam pravico do kake podpore?

Odgovor: Treba je vedeti, kako ste zgubili prsta. Sicer pa po 10 letih ne morete več vlagati prošnje.

Vprašanje št. 262: Star sem 57 let. Moj edini sin je letos potrjen k vojakom. Koliko časa bo služil?

Odgovor: Vaš sin najbrže nima pravice do skrajšane vojaške službe. Po prejšnjem zakonu bi jo gotovo imel, po novem zakonu (kr. odlok zakon od 8. novembra 1928. št. 2430) pa je zelo dvomljivo, če ima pravico do skrajšane vojaške službe. Svetujemo vam pa, da kljub temu vložite prošnjo, da se Vašemu sinu prizna skrajšana vojaška služba. Če bo prošnja ugodno rešena, bo služil šest do devet mesecev.

Zahvala.

Težko prizadeta družina Antona Ličana izreka najtoplejšo zahvalo stotniku, poročniku, avijatikom letališča Aviano (Udine), posebno stotniku Muzardu, in poroč. Regnalliu za njihove gniljive govore ob odprtem grobu, g. ravnatelju in dijakom zavoda „Principe Umberto“ iz Gorice. Dalje tukajšnjemu vojaškemu poveljstvu in posebno finančnim stražnikom iz Bistrice, stotniku Briziu, č. g. duhovnikom, g. podeštatu, političnemu tajniku, tuk. fašju, vsem civilnim organom, bojovníkom, invalidom, dekletom, fanitom bistrskim in trnovskim pevcem, zavodu N. D. iz Trnovega. — Sploh vsem, ki so z venci, cveticami, s sožalji pomagali lajšati pretežno izgubo našega nepozabnega sina, brata, srijca, 21 letnega

ANTONA LIČANA,

avijatičnega narednika,

kateri se je dne 22. oktobra ob treh popoldne z letalom smrtno ponesrečil na letališču Aviano (Udine)

Il. Bistrica, dne 27. oktobra 1929.

Tvrška Teod. Hribar - Gorica

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Valuta — tuji denar.

Dne 30. okt. si dal ali dobil za:

1 dolar	19.05 lir
1 angl. funt	93.10 lir
100 dinarjev	33.78 lir
100 šilingov (avstr.)	268.45 lir
100 čeških kron	56.56 lir
100 nemških mark	456.65 lir
100 švic. frankov	369.87 lir
100 franc. frankov	75.18 lir
100 belg. frankov	266.75 lir

Beneške obveznice 71.10; obveznice »Consolidato« 78.55.

Loterijske številke

dne 26. oktobra 1929.

Bari	39	63	24	30	78
Florenca	74	29	78	38	52
Milan	56	36	24	62	2
Neapolj	90	85	86	53	23
Palermo	38	47	23	11	2
Rim	66	52	67	54	72
Turin	2	78	38	28	59
Benetke	56	21	29	53	85

Sejmi v prihodnjem tednu.

Nedelja, 3. nov.: Sv. Lucija ob Soči, Osp, Galežan.

Ponedeljek, 4. nov.: Cerkno, Krmin, Gorica, Kobarid, Sežana Dutovlje.

Torek, 5. nov.: Pazin, Sv. Križ na Vipavskem.

Sobota, 9. nov.: Lokev.

S potrjim srcem naznanjamo, da je 21. t. m. preminil previden stolažili sv. vere naš nepozabni

Dominik Lapanja

v starosti 36 let. Ob izgubi nadvse ljubljenega soproga, očeta, brata in strica se toplo zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, ki so mu lajšali trpljenje v boleznih ter nam stali ob strani. Zahvaljujemo se posebno še udeleženi vojni invalidov v Tolminu, kojega član je bil pokojni.

Na Reki pri Cerknem, dne 23. oktobra 1929.

Žalujejo ostali.

Zelo važno za skrbne gospodinje!

Zelo znižane cene. Po naravnost smešnih cenah razprodajamo razno vrstno kuhinjsko posodo in druge hišne potrebščine.

Trst, via Carducci 3
(nasproti bivši vojašnici.)

Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty
sprejema

od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

v TRSTU
via S. Lazzaro št. 23 - II.
Ob sredo in sobotah ordinira
v POSTOJNI

Odgovorni urednik: dr. Engelbert Besednjak.
Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici.
Riva Piazzutta št. 18.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 liro, najmanj 5 lir. — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Oglase za vse italijanske, jugoslovanske, avstrijske in druge inozemske liste sprejema oglasni zavod G. Čehovin, Trst, Ventisettebre 65, Tel. 83—34. Nabira tudi oglase za »Novi list« in »Istarski list«.

Krone, srebro in zlato, kakor tudi staro zlato kupujem vedno po najvišjih cenah. Vsa popravila kar najhitreje. — Birmska, poročna in krstna darila. — Moderna zlatarna, Corso Verdi št. 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).

Tropinovec pristni dobite vedno v vsaki množini pri »Zadružni žganjekuh« v Dornbergu.

Pohištvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva Stefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Domača vina, namizna in sortirana, od daja po ugodnih cenah Kmetijsko društvo v Vipavi (Vipacco). Podružnica v Idriji.

Smilajod zdravi naduho, poapnenje žil, odpravlja težko dihanje, kašelj in čisti kri. Priporočljivo predvsem za nad 50 let stare ljudi. Prodaja lekarna Castellano, lastnik F. Boslaffio, Trst, via C. Belli, ogel via dell'Istria 7. Pazite na novi naslov!

Upravo hiš v mestu in okolici sprejme po ugodnih pogojih uprava hiš J. Čehovin, Trst, Ventisettebre 65, Tel. 83—34.

Brivec Andrej Rojic v Gorici, se je preselil v via Arcivescovado, vogel via Stretta. Se priporoča.

Kupujem prage, bukove, hrastove in dobove, izgotovljene; pa tudi sam prevzamem sekanje. Naslov pove uprava.

Kmetovalci! Menična posojila daje banka. Pojasnila daje G. Weiss, Gorica, via Barszellini 20.

Ivan Kacin, Gorica, P. Tommaseo 29 (Placuta), tovarna orgel, harmonijev in glasovirjev, je najstarejša in najzanesljivejša tovarna. Ker so padle cene kositru (cinu), izdelujem nove orgle po 2500 lir od registra. Plača se po kolavdaciji, tudi na obroke.

Poročne sobe, zelo močne, masivne po 1400.— lir, iz češnjevega lesa 1500.— lir, iz mahagonija 1600.— lir. Pohištvo je iz posušenega lesa, najbolje izdelano in po tovarniških cenah. Türk — Trst, via Battisti 12, vogel via Palestina.

Vsem ljubiteljem prekrasnega zimskega cvetja naznanjam, da so mi dospele iz Holandije čebule in gomolji hijacint, tulipanov cesarskih kron, frezij, anemon in narcizov. — Zahtevajte cenik! — Just Ušaj (Vinoagrarja) Gorica.

Klavir (Konzert-Flügel) je na prodaj. Naslov pove uprava.

Pozor! Hiša konsumnega društva v Biljah, na jako prometni točki z gostilno in trgovino ter vsem inventarjem se prodaja ali odda v najem po zelo ugodnih pogojih. Pojasnila daje Andrej Frančeskin, istotam.

Vino motno, zavreto, kislo, pokvarjeno popravim. Pošljite vzorec in 2 liri za odgovor. Peter Škerbic, Ljubljana, Kette Murnova 26.

Najlepše, najboljše, najcenejše obuvalo se dobi pri Rebeu v Trstu, via Carducci 36.

Gospodična s 4 razredno meščansko šolo, večja strojepisja, močna, zdrava, išče primerne službe kot blagajničarka ali pomoč v pisarni. Naslov pove uprava.

Krojna šola za šivanje, vezenje, izdelovanje klobukov, umetnih cvetic. Donda, Trst, via Lavatoio 5/I.

Motorin »Ewans« 2 HP je na prodaj. Gorica, via Ristori 24.

Neveste, pozor! Zimnice in vzmeti dobite voznine prosto za 300 lir, Jelerčič, Trstovo 2 Postojna 136.

Prodaj posestvo na Kneži (2 hiši, hlev, travniki, njive in gozdi). Pojasnila daje Anton Kogoj, kovač, Klavže.

Gospodična, zmožna strojepisja, išče službe kot uradnica ali vzgojiteljica. Naslov pove uprava.

Čebele, 20 panjev, med, 100 kg voska, prodaja Winkler Franc, Postojna.

Dekle, zmožno tudi šivanja, išče službe kot sobarica. Naslov pove uprava.

Gospodarska zadruga v Rihemberku je otvorila zalogo vina v Ajdovščini pri Josipu Žnidarčiču.

Na prodaj je zemljišče za stavbo ob cesti v Gorici. Cena ugodna. Pojasnila daje uprava.

Slivovec, najokusnejši, in najboljši tropinovec dobite vedno v vsaki množini in po izvanredno nizki ceni pri žganjarnici Koglot I. — Vrtojba.

V Trnovem pri Ilirski Bistrici se prodaja enonadstropna hiša št. 63. Pojasnila se dobijo na licu mesta.

Posestvo, srednje, s potrebnimi stavbami, krava (24 litrov mleka dnevno) z junčkom za odrejo, 1 telica 13 mesecev od zgornje krave, 50 kvintalov krme se prodaja v Skriljah (Vipavsko), po domače na Rovni.

Vabilo. Kmetijsko društvo v Cerknem, v. z. z. n. j. vabi svoje člane na izvanredni občni zbor, ki se bo vršil dne 10. novembra 1929. ob 2. uri popoldne v društvenih prostorih.

Dnevni red: Sprememba pravil.

Načelstvo.

Mati išče enajstletnega sina; ima dolge lase, bel jopič, dolge, črne, zametaste hlače, rujave čevlje. Kdor kaj ve, naj javi karabinerjem.

ZDRAVNIK

Dr. Gresic Adalberto
sin, po domače **mladi**,
sprejema vedno v svojem
ambulatoriju
v GORICI,

na Travniku (Piazzetta Vittoria) št. 14/I.
nad lekarno Cristofolletti.

NOVI list

1929 C 134/1929

070 (450.36=163.6)